

Hayırlı Sabancı Desteğiyle
İngilizce Fırsatım Programı
2023-2024 Sosyal Etki Değerlendirmesi

Mayıs 2025

S360 tarafından hazırlanmıştır.

İçindekiler

A. Yönetici Özeti	3
B. Giriş ve Arka Plan	6
1. Türkiye’de Üniversite Mezunu Gençlerin Mevcut Durumu	6
2. Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı.....	9
3. Yatırımın Sosyal Getirisi (<i>Social Return on Investment, SROI</i>) Metodolojisi	9
i. SROI Nedir?	9
ii. SROI Metodolojisinin Aşamaları	10
iii. SROI İlkeleri.....	13
C. Hayırlı Sabancı ile İngilizce Fırsatım Programı’nın Sosyal Etkisinin Değerlendirilmesi.....	14
1. Kapsam ve Paydaşların Seçimi.....	14
2. Değişim Teorisi	15
Değişim Teorisinde Belirlenen Değişim Alanları	19
3. Veri Toplama ve Bulgular.....	20
i. Derinlemesine Görüşmeler ve Odak Grup Görüşmeleri	20
ii. Anket Çalışması.....	30
iii. Etkinin Sayısallaştırılması ve SROI’nın Hesaplanması	42
D. Değerlendirme ve Öneriler	43

A. Yönetici Özeti

Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Sosyal Etki Değerlendirmesi çalışmasının amacı, Esas Holding'in sosyal yatırım birimi Esas Sosyal tarafından yürütülen İngilizce Fırsatım Programı'nın Mayıs 2023 – Nisan 2024 döneminde yarattığı sosyal etkiyi, "Yatırımın Sosyal Getirisi" (Social Return on Investment-SROI) metodolojisini kullanarak ölçmek ve çalışmanın bulguları ışığında yorumlar ve öneriler getirmektir.

SROI metodolojisi, sosyal temelli projelerin yarattığı sosyal değerin hesaplanması için oluşturulmuş bir yöntemdir. SROI analizinde, saha çalışmalarıyla paydaşlar üzerinde yaratılan sosyal değişimi anlamak hedeflenir ve finansal değerler kullanılarak hesaplanmasıyla bu değişimin hikayesi anlatılır. Bu sayede, sosyal kazanım ve maliyetleri yansıtacak bir oranın hesaplanması mümkün olur. Örnek vermek gerekirse, analiz edilen bir projenin 2:1 oranında bir etki yarattığı ortaya konursa bu, 1 birimlik yatırımın, 2 birimlik sosyal değer yarattığını göstermektedir.

Sosyal etki değerlendirmesi çalışmasına dahil edilecek paydaşlara karar verilmesi aşamasında, Esas Sosyal ve S360'ın birlikte gerçekleştirdiği toplantılar belirleyici olmuştur. Bu toplantılarda İngilizce Fırsatım Programı kapsamında gerçekleştirilen tüm faaliyetler değerlendirilmiş ve bu faaliyetlerin katılımcılarında ne gibi etkiler yarattığı tartışılmıştır. Toplantıların sonucunda, 2023-2024 döneminde **programa katılan gençler** sosyal etki çalışmasının ana faydalanıcı grubu olarak belirlenmiştir.

Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Sosyal Etki Değerlendirmesi kapsamında programa etki eden ve programdan etkilenen paydaş gruplarıyla derinlemesine odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. buddy'ler, Esas Sosyal program ekibi, Berlitz Sivil Toplum Kuruluşları projeleri ekibi, genel müdürü ve akademik direktörleriyle dört ayrı odak grup görüşmesi yürütülmüştür. Bu görüşmelerde toplam 15 katılımcı yer almıştır. Ayrıca, programın temel faydalanıcı grubu olan program katılımcısı üniversite öğrencileriyle de iki odak grup gerçekleştirilerek 11 program katılımcısı ile görüşülmüştür. Bu görüşmelerin ışığında programın ana faydalanıcı grubu program katılımcısı gençler için değişim teorisi oluşturulmuştur. **Değişim teorisi**, bir kuruluşun ya da kuruluşun uyguladığı belirli bir proje veya programın, amaç ve hedeflerini ve değişimin hangi yol ile yaratıldığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu çerçevede mevzu bahis programın girdileri (aynı ve nakdi), çıktıları ve sonuçları ve bunların birbiri ile olan ilişkisini gösteren bir etki haritası (ya da değişim teorisi) hazırlanmaktadır. Değişim teorisi ayrıca, çalışma için yaratılan etkiyi ve uzun vadeli hedefleri birbiriyle ilişkilendirerek daha iyi bir planlama ve değerlendirme yapılabilmesine olanak sağlar. Bu sebeple, değişim teorisi sosyal etki analizi için temel bir aşamadır.

Faydalanıcılarla gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri ışığında, program katılımcılarının programdan **öz saygı, özgüven, profesyonel motivasyon, öz disiplin, bakış açısının genişlemesi, İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni, istihdam edilebilirlikte artış ile sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma** başlıklarında etkilendiği tespit edilmiştir. Programın değişim teorisi bu sekiz başlık üzerine oluşturularak bu başlıklarda yaşanan değişim analiz edilmiştir.

Yaratılan değişimin ölçülebilmesi için analiz kapsamında, programın 2023-2024 döneminde eriştiği toplam 231 katılımcının **160'**ı ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket katılımcıları Türkiye'nin 51 farklı ilinden programa dahil olmuş, yalnızca %31'i İstanbul, Ankara ve İzmir gibi üç büyük şehirden katılım göstermiştir. Bu dağılım, programın temel hedeflerinden biri olan, eğitim ve istihdam olanaklarının sınırlı olduğu bölgelerdeki gençleri destekleme hedefiyle örtüşmektedir. Anket sonuçlarına göre İngilizce Fırsatım Programı, katılımcıların %88'inin **İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveninde %42** oranında artış sağlayarak

temel amacını etkili bir şekilde yerine getirmiştir. Çalışma bulguları programın, yalnızca yabancı dil bağlamında değil, daha geniş bir kişisel ifade ve sosyal girişkenlik kapasitesi açısından da katılımcılara katkı sunduğunu göstermektedir. Bu değişim, program katılımcılarının iyi İngilizce eğitimi veren okullardan mezun olan kişilerle aralarındaki dil farkını azaltarak profesyonel ve akademik hayata geçişte onlara destek sağlayacak ve uzun vadede fırsat eşitliğine katkıda bulunacaktır. **İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni** alanında görülen en yüksek değişim oranını **%38** ile **sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma**, **%33** ile **istihdam edilebilirlikte artış**, **%32** ile **özgüven**, **%31** ile **öz saygı** ve **%29** ile **öz disiplin** izlemiştir. Diğer başlıklara kıyasla daha düşük oranda değişim gözlemlenen iki başlık ise **%26** ile **profesyonel motivasyon** ile **bakış açısının genişlemesi** olmuştur. Bu veriler, programın hem faaliyetleri ile doğrudan hedeflediği alanlarda hem de sosyal etki analizi kapsamında tespit edilen başlıklarda önemli miktarda dönüşüm yarattığını göstermektedir. Katılımcıların **%66'sı** mezuniyetleri sonrasında **istihdam, yüksek lisans veya çeşitli eğitim olanaklarına geçiş yapmış**; **%52'si** daha önce herhangi bir gelire sahip değilken **gelir getirici bir role geçmiş** ve bu değişimin **%40'ını doğrudan programa atfetmiştir**.

Katılımcılar, değişim başlıklarını kendileri için olan önemine göre değerlendirdiklerinde değişim alanlarını genel olarak birbirine yakın puanlandırmışlardır. **Özgüven** ve **öz saygı** başlıkları **%83** ile en yüksek puanda değerlendirilmiştir. Özellikle program katılımcılarının görece daha az bilinen devlet üniversitelerinden geldikleri düşünüldüğünde, **öz saygı** ve **özgüven** alanlarındaki gelişimin, katılımcılar tarafından programın en değerli çıktıları olarak puanlanması; programın, katılımcıların sosyal veya profesyonel olarak çevrelerinde yarattığı izlenime yönelik olumlu algısını güçlendirerek kendilerini akranlarıyla daha eşit görmelerine katkıda bulunmasının, katılımcılar açısından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, programın uzun vadeli etki hedefi olan fırsat eşitliği doğrultusunda, katılımcıların kimlik algılarını güçlendirme yönünde ilk olumlu adımların atıldığını düşündürmektedir.

Program, katılımcılarına kapsayıcı, erişilebilir ve dönüştürücü bir yapı sunmuştur. Sunulan değer yalnızca dil eğitimiyle sınırlı kalmamış; katılımcıların kişisel gelişimlerini de desteklemiştir. Katılımcılar, kariyerlerini ilerletmeleri için gerekli olan somut (özgeçmiş, niyet mektubu, İngilizce yeterlilik sertifikası vb.) ve soyut (özgüven, sosyal atılganlık gibi) kaynaklarla donatılarak hedeflerine daha güçlü şekilde yönlendirilmiştir.

Program çerçevesinde, Sosyal Etki Değerlendirme Çalışması kapsamında ele alınan 2023-2024 döneminde yaratılan değer (**21.971.396 TL**) ve programa aynı dönemde yapılan yatırım (**3.330.095 TL**) göz önüne alındığında, projeye yatırılan her 1 TL'lik yatırım için **6,6 TL** değerinde sosyal değer yaratıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Dünya geneline baktığımızda, projelerde elde edilen SROI değerleri birbirinden oldukça farklılık gösterebilirken, projelerin SROI değerlerine göre birbirleri ile karşılaştırılmaları tavsiye edilmemektedir. Bunun yerine SROI analizlerinin, projeyi kendi içinde değerlendirebilmek, hedeflenen etkilere ulaşıp ulaşılmadığını ve gelişimini takip edebilmek ve proje planlamasını istenilen doğrultuda düzenleyebilmek için gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Diğer yandan, SROI değerinin 1:1 oranında oluşu, projeye yatırılan her 1 TL'lik yatırımın 1 TL'lik sosyal değer yarattığı anlamına geldiği düşünüldüğünde, 1:1 oranının üzerinde elde edilen SROI oranlarının projenin başarısına işaret ettiği vurgulanmalıdır. Bu yaklaşımla, Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı'na yapılan her 1 TL'lik yatırımın 6,6 TL değerinde sosyal fayda yaratması, projenin yaptığı yatırımın karşılığında daha fazla getiri yaratması nedeniyle olumlu bir sonuç olarak değerlendirilmelidir.

Anket sonuçları ve niteliksel veriler birlikte değerlendirildiğinde, İngilizce Fırsatım Programı'nın katılımcılara İngilizce becerisinin ötesinde çok yönlü ve kapsamlı bir gelişim için katkıda bulunduğu, mezuniyetlerine yakın

bir zamanda programı tamamlayan üniversite öğrencilerini istihdam ya da eğitim gibi eğitimlerinin ve kariyerlerinin bir sonraki basamağında geçişte etkili bir şekilde desteklediği görülmektedir.

B. Giriş ve Arka Plan

Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı'nın Sosyal Etki Değerlendirme çalışmasının amacı, Esas Holding'in sosyal yatırım birimi olan Esas Sosyal tarafından yürütülen programın, Mayıs 2023 – Nisan 2024 döneminde yarattığı sosyal etkiyi ölçmek ve değerlendirmektir. Bu değerlendirme, Yatırımın Sosyal Getirisi (*Social Return on Investment – SROI*) metodolojisi kullanılarak gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular ışığında programın etkisine ilişkin kapsamlı bir analiz ortaya konmuştur. Masa başı araştırması, program çıktılarının değerlendirilmesi, paydaşlarla gerçekleştirilen görüşme ve anketlerin analizlerini temel alan bu rapor, S360 tarafından hazırlanmıştır. Bu bölümde, masa başı araştırmasının bir çıktısı olarak İngilizce Fırsatım Programı odağında yer alan, fırsat eşitliğine sahip olamayan gençlerin istihdam durumlarına dair özet bir arka plana yer verilmiştir.

1. Türkiye'de Üniversite Mezunu Gençlerin Mevcut Durumu

Üniversite mezunu gençlerin önemli bir bölümü, mezuniyetin ardından eğitim ve istihdam olanaklarına erişmekte zorlanmaktadır. Özellikle az bilinen üniversitelerden mezun olan ya da sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde yaşayan gençler için, kariyer yolculuğu çoğu zaman belirsizliklerle doludur. Eğitimin iş gücü piyasasıyla yeterince ilişkilendirilmemesi, nitelikli istihdam fırsatlarının sınırlı olması ve yönlendirme mekanizmalarının eksikliği, bu gençlerin mezuniyet sonrasında sistem dışında kalma riskini artırmaktadır. Bu durum yalnızca bireysel becerilerle değil, aynı zamanda sistemsel eşitsizliklerle de doğrudan ilişkilidir. 2015 yılında Esas Sosyal desteğiyle IPSOS Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından yapılan bir kamuoyu araştırmasına göre¹, üniversite mezunu gençlerin işsiz kalmasındaki en büyük nedenin eğitim sistemindeki eksiklikler ve eşitsizlikler olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan eğitilmiş genç işsizlerin %45'i, üniversite son sınıf öğrencilerinin ise %41'i bu görüşü paylaşmaktadır. Bu gençlerin bir kısmı, mezun olmalarına rağmen herhangi bir işte çalışmamakta ya da eğitime devam etmemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), işsiz ve işgücüne dâhil olmayan aynı zamanda örgün eğitim, yaygın eğitim ve çıraklık eğitimine devam etmeyen 15-24 yaş aralığında yer alan genç nüfusu ifade etmek için NEET kavramını kullanmaktadır.² Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (*Organisation for Economic Co-Operation and Development-OECD*) ise referans dönemi olarak kabul ettiği bir haftalık sürede en az bir saat eğitimde,

¹IPSOS Sosyal Araştırmalar Enstitüsü & Esas Sosyal. (2015). *Türkiye'de Diplomalı Gençlerin İşsizliği Kamuoyu Araştırması*.

²TÜİK (2021) *İstatistiklerle gençlik*

öğretimde ya da istihdamda olmayan 15-29 yaş grubundaki kişileri NEET olarak tanımlar.³ Bu gençlerin eğitimden ve iş gücünden kopması; bireysel, toplumsal ve ekonomik düzeyde çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bireysel düzeyde, eğitim ile istihdam arasındaki bağın kopması gençlerin iş becerilerini geliştirmesini ve istihdama katılımını zorlaştırırken; makro düzeyde ise bu durum, ekonomik büyümeyi ve toplumsal refahı olumsuz yönde etkilemektedir. 23 yılı verilerine göre, Türkiye’de üniversite mezunu gençler arasında işsizlik oranı dörtte bir düzeyindedir ve bu oran, OECD ortalamasının yaklaşık 2,7 katıdır.

TÜİK 2023 yılı gençlik verileri, ülkedeki gençlerin istihdama erişimde önemli engellerle karşılaştığını gözler önüne sermektedir. Türkiye’de ülke nüfusunun %15’i yani 13 milyon genç (15-24 yaş arası) bulunmakta olup⁴, bu gençlerin %22,5’i ne eğitimde ne istihdamda (*Not in Education, Employment, or Training-NEET*) yer almaktadır.⁵ Hanehalkı İşgücü Araştırması 2023 verilerine göre, Türkiye’de 15 yaş ve üzeri genel nüfusun işsizlik oranı %9,4, istihdam oranı %48,3, işgücüne katılma oranı ise %53,3 olarak gerçekleşmiştir. Ancak genç nüfusa (15–24 yaş arası) bakıldığında bu oranların belirgin biçimde farklılaştığı görülmektedir. Gençlerin işgücüne katılma oranı yalnızca %45,6 iken, bu yaş grubundaki işsizlik oranı %17,4 ile genel nüfus ortalamasının iki katına yakındır.⁶ Özellikle lisans mezunu gençlerde istihdam dışı kalma oranı %25,4 olarak tespit edilmiştir; bu da yükseköğretim mezunu olmanın, tek başına iş bulmada yeterli olmadığını göstermektedir.

Veriler, toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri de açıkça ortaya koymaktadır. 2023 TÜİK verilerine göre, genç erkeklerde işsizlik oranı %14,3 iken, genç kadınlarda bu oran %23,2’ye yükselmektedir. Benzer şekilde, işgücüne katılım oranı genç erkeklerde %57,4 iken genç kadınlarda %33,1 düzeyinde kalmıştır. Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı erkeklerde %15,6 iken, kadınlarda bu oran %29,8’e kadar çıkmaktadır. Bu durum, genç kadınların istihdam piyasasına erişimde çok daha derin yapısal engellerle karşılaştığını ortaya koymaktadır.

Lisans mezunu gençlerin ilk iş bulma süresi ortalama 14,4 ay olarak gerçekleşmiştir.⁷ Bu süre, gençlerin mezun olduktan sonra iş piyasasına geçişte yaşadıkları belirsizlik ve uyumsuzluklara işaret etmektedir. Tüm bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye’de gençlerin, özellikle de kadınların ve yeni mezunların, eğitim sonrasında istihdama geçişte sistematik zorluklarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

³ [OECD. \(2024\). Education at a glance 2024.](#)

⁴ [TÜİK \(2023\) İstatistiklerle gençlik](#)

⁵ [TÜİK \(2023\) İstatistiklerle gençlik](#)

⁶ [TÜİK \(2023\)](#)

⁷ [TÜİK \(2023\)](#)

Türkiye, NEET gençlerin oranı bakımından OECD ülkeleri arasında ilk sırada yer almakta ve bu durum giderek derinleşen bir gençlik krizine işaret etmektedir. 2023 yılı itibarıyla Türkiye'de 18-24 yaş arası NEET gençlerin oranı %31,1 ile OECD ortalamasının (%13,8) iki katından fazladır.⁸ NEET oranının %30'un üzerinde seyretmesi, gençleri yeniden eğitime, mesleki gelişime ve iş gücüne entegre edebilmek için kapsamlı politika müdahalelerine olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bu müdahalelerden biri, eğitim yatırımlarıdır. Türkiye, tüm eğitim kademelerinde öğrenci başına en düşük harcama yapan OECD ülkelerinden biridir. 2024 yılında Türkiye'de ilköğretimden yükseköğretime kadar öğrenci başına yapılan yıllık harcama ortalama 5.425 dolar, OECD ülkeleri ortalamasında ise 14.209 dolardır. OECD ülkelerinde temel eğitimin yüzde 93,3'ü kamu kaynaklarıyla finanse edilirken, Türkiye'de bu oran yalnızca yüzde 76,6'dır.⁹ Bu büyük uçurum, Türkiye'deki öğrencilerin eşit fırsatlara erişebilmesi için daha fazla finansmana ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

Gençlerin istihdamdan uzak kalmalarının önemli nedenlerinden biri fırsat eşitliğine erişememeleridir. Esas Sosyal'in 2024 yılında yayımladığı "Türkiye'de Genç İşsizliği ve İstihdama Yönelik İhtiyaçları Anlamak" araştırması¹⁰, özellikle az bilinen üniversitelerden mezun olan gençlerin iş hayatına atılmakta yaşadığı güçlükleri ele almıştır. Bu araştırmaya göre, bu üniversitelerden mezun her dört gençten üçü, aldığı eğitimin iş hayatı için yeterli olmadığını düşünmekte; %98'i ise bu eksikliği gidermek adına İngilizce, bilgisayar ve kodlama gibi alanlarda eğitimlere yönelmektedir.

Esas Sosyal gençlerin istihdam ve eğitim fırsatlarına erişimdeki engellerin farkında olarak 2015 yılından beri yürüttüğü Şevket Sabancı Vizyonuyla İlk Fırsat Programıyla¹¹, gençlerin kapasitelerinin güçlendirilmesini ve sivil toplum kuruluşlarında bir süreliğine istihdam edilmelerini sağlamaktadır. 2020 yılında Esas Sosyal desteğiyle GYİAD tarafından yapılan Türkiye'de Genç İş Piyasası ve Geleceğine Bakış Araştırmasına¹² göre, üniversite mezunu katılımcıların yaklaşık üçte biri yabancı dil bilmediği ya da çok az bildiği, %35'inin ise dil becerisini "orta derecede" tanımladığı bulunmuştur. Katılımcıların %41,9'u yabancı dil yetkinliğini orta seviyenin altında değerlendirirken, sadece %22,7'si ileri/iyi seviyede dil bilgisine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, gençlere fırsat eşitliği ve eğitime erişim sunmayı amaçlayan çeşitli programlar hayata geçirilmektedir. Dördüncü dönemine giren **Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı**, gençlere İngilizce eğitimi sunarak onlara yeni kapılar açmayı hedeflemektedir.

⁸ OECD. (2024). [Education at a glance 2024](#).

⁹ OECD. (2024). [Education at a glance 2024](#).

¹⁰ Esas Sosyal. (2024). [Türkiye'de genç işsizliği ve istihdama yönelik ihtiyaçları anlamak](#).

¹¹ Esas Sosyal. (2024). [Türkiye'de genç işsizliği ve istihdama yönelik ihtiyaçları anlamak](#).

¹² GYİAD. (2020). [Türkiye'de genç iş piyasası ve geleceğine bakış araştırması](#).

2. Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı

Esas Sosyal tarafından 2020 yılında başlatılan İngilizce Fırsatım Programı, devlet üniversitelerinin son sınıfında okuyan, eğitim ve istihdam fırsatlarına sınırlı erişimi olan gençleri, istihdama geçişte desteklemeyi amaçlamaktadır. Programın temel hedefi, gençlerin özgüvenini, farkındalığını ve yetkinliğini artırarak onları profesyonel hayata daha donanımlı bireyler olarak hazırlamaktır.

Katılımcılar, Berlitz Akademi iş birliğiyle 12 ay süresince uluslararası geçerliliği olan üç kur İngilizce eğitimi alırken; CV hazırlama, mülakat koçluğu, zaman ve stres yönetimi gibi mesleki ve kişisel gelişim eğitimlerine de erişmektedir. Başvurular çevrimiçi olarak alınmakta; yazılı sınav, seviye tespit için yapılan İngilizce konuşma değerlendirmesi ve mülakatlarla İngilizce konuşma motivasyonu yüksek ve gönüllülük ya da kulüp çalışmalarında aktif olan adaylar önceliklendirilmektedir.

Program, yalnızca dil eğitimi sunmakla kalmayıp; buddy sistemi, profesyonel gelişim etkinlikleri, atölyeler ve bireysel takiple çok boyutlu bir gelişim ortamı sağlamaktadır. Program mezunlarının gönüllülük kapsamında yeni dönem katılımcılarıyla geliştirdiği buddy ilişkisi, gençlerin akran desteğiyle adaptasyonunu kolaylaştıran bir sistem olarak tasarlanmıştır.

12 ay süresince, katılımcıların gelişimi yakından takip edilmekte, motivasyon ve süreklilik teşvik edilmektedir. Gençlerin programa devamlılığı bireysel düzeyde ele alınmakta, katılımcıların sosyal, kültürel ve psikolojik gelişimleri de desteklenmektedir. Benzer koşullardaki akranlarıyla bir araya gelen gençler, sosyal sermayelerini ve kültürel vizyonlarını da genişletmektedir.

Programı tamamlayanlara, uluslararası geçerliliği olan Berlitz dil yeterlilik sertifikası ile Hayırlı Sabancı ve Emine Sabancı Kamışlı imzalı katılım sertifikası verilmektedir. Bugüne dek 15.000'den fazla başvuru alan programa ilk üç dönemde toplam 600, dördüncü dönemde ise 500 genç dahil olmuştur.

İngilizce Fırsatım Programı, yalnızca bireysel gelişimi hedefleyen bir eğitim programı değil; aynı zamanda NEET gençliğin görünürlüğüne artırmayı ve bu alanda savunuculuk yaparak yapısal eşitsizliklere dikkat çekmeyi amaçlayan sosyal bir müdahale modelidir.

3. Yatırımın Sosyal Getirisi (Social Return on Investment, SROI) Metodolojisi

i. SROI Nedir?

Bu çalışma kapsamında uygulanan Yatırımın Sosyal Getirisi (SROI) yöntemi, sosyal temelli projelerin sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel etkilerini de dikkate alarak yarattığı toplam değeri ölçmeye

yönelik bir yaklaşım sunmaktadır. Toplumdaki eşitsizliklerin ve çevresel sorunların azaltılmasına katkıda bulunmayı amaçlayan bu yöntem, projelerin yarattığı değişimi, bu değişimden etkilenen paydaşların gözünden analiz eder. SROI, projelerin topluma sağladığı faydaları ve maliyetleri daha bütüncül bir şekilde değerlendirme imkânı sunar. SROI analizinde, saha çalışmaları ile paydaşlar üzerinde yaratılan sosyal değişimi anlamak hedeflenir ve bu değişimin, finansal değerler kullanılarak yansıtılması yolu ile değişimin hikayesi anlatılmaya çalışılır.

SROI analizinde, saha çalışmalarıyla elde edilen bulgular üzerinden, projelerin paydaşlar üzerindeki sosyal etkileri belirlenir ve bu etkiler finansal değerlerle ifade edilerek somutlaştırılır. Böylece, yapılan yatırımın ne kadar sosyal değer yarattığı anlaşılabilir. Örneğin 2:1’lik bir oran, 1 birimlik yatırımın 2 birimlik sosyal değer ürettiğini gösterir. Bu yöntem, tek bir proje ya da etkinlik için uygulanabildiği gibi, bir kuruluşun tüm faaliyetlerini kapsayacak şekilde de kullanılabilir. Ancak bu durumda, projelerin birbirine uyumlu biçimde analiz edilmesi, toplam etkinin doğru bir şekilde hesaplanabilmesi açısından önemlidir.

ii. SROI Metodolojisinin Aşamaları

SROI yöntemi, altı aşamada tamamlanır.¹³

a. Kapsam, Paydaşlar ve Faydalanıcıların Belirlenmesi

SROI analizinde ilk adım olan kapsamın belirlenmesi, analiz sürecinin sınırlarını ve uygulanabilirliğini netleştirmek açısından kritik öneme sahiptir. Bu aşamada, değerlendirilecek zaman dilimi ve analiz detay seviyesi belirlenerek, sürecin odak noktası netleştirilir. Böylece, analiz süreci hem amaca uygun hem de gerçekçi bir çerçeveye oturtulmuş olur.

Kapsam netleştirildikten sonra, projeden doğrudan ya da dolaylı şekilde etkilenen tüm kişi ve kurumlar, yani paydaşlar tanımlanır. Ancak analizde esas olan, projeden en çok etkilenen, yani doğrudan fayda ya da zarar gören paydaşların sürece dahil edilmesidir. Bu gruba genellikle “faydalanıcılar” denir. Son olarak, belirlenen bu paydaşlardan bilgi toplanarak analiz süreci şekillendirilir ve proje etkileri daha somut biçimde değerlendirilebilir hale gelir.

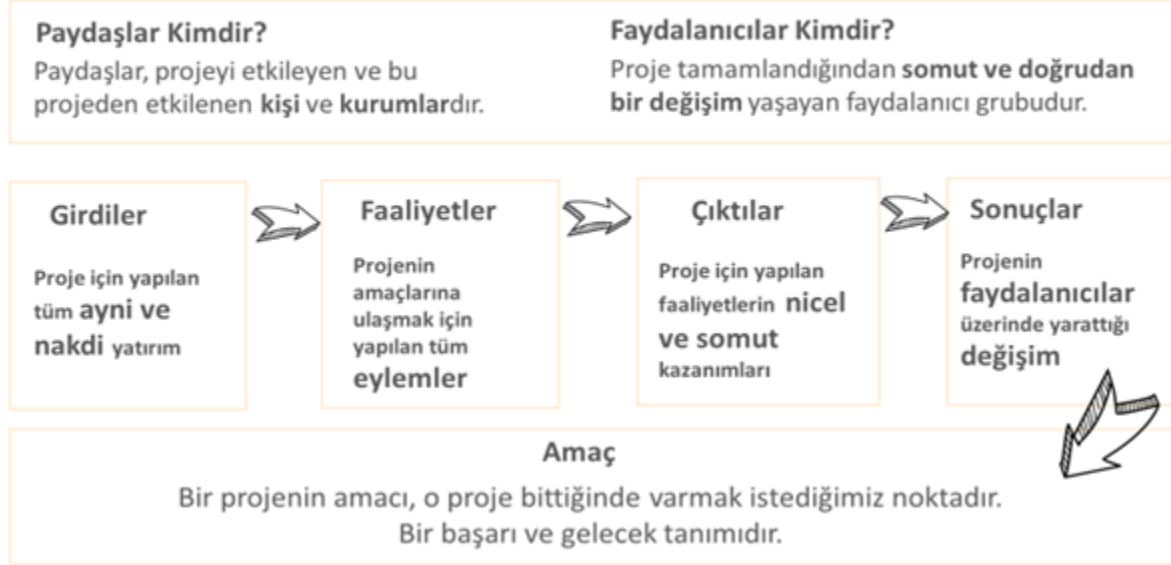
b. Değişim Teorisinin Oluşturulması

Değişim teorisi, bir kuruluşun ya da kuruluşun uyguladığı belirli bir proje veya programın, amaç ve hedeflerini ve değişimin hangi yol ile yaratıldığını ortaya koymayı hedefler. Değişim teorisi yolu ile bir projenin girdileri

¹³ SROI metodolojisine dair terimlerin yer aldığı liste için EK-1’i inceleyebilirsiniz.

(aynı ve nakdi), çıktıları, sonuçları ve bunların birbiri ile olan ilişkisini gösteren bir etki haritası hazırlanmaktadır.

Değişim Teorisi Haritası

Değişim teorisi ayrıca, çalışma için yapılan etkinlikleri ve uzun vadeli hedefleri birbiriyle ilişkilendirerek daha iyi bir planlama ve değerlendirme yapmayı sağlar. Bu sebepten, değişim teorisi SROI analizi için temel bir aşamadır.

c. Etki Saha Çalışmasının Gerçekleştirilmesi

Değişim teorisinin oluşturulmasının ardından, değişim teorisinde yer verilen sonuçların sayısallaştırılabilmesi için sahadan bilgi ve veri toplanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Sahadan toplanan bilgi, etkinin ölçülmek istendiği projenin kilit paydaşları ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmesini, ihtiyaç duyulduğu takdirde odak grup toplantılarının düzenlenmesini ve projenin temel faydalanıcıları üzerinde yaratılan değişimi anlamak amacıyla kapsamlı bir anket çalışması gerçekleştirilmesini kapsamaktadır.

d. Sonuçların Sayısallaştırılması ve Etkinin Belirlenmesi

Bu aşamada, saha çalışması esnasında toplanan verilerin bir araya getirilmesi ve elde edilen değişime finansal bir değer biçilmesi amaçlanır. Toplanan verilere ve sonuçlara finansal değer biçilmesinin ardından, bu proje olmasaydı da başka şekillerde “zaten” gerçekleşecek olan etkiler sonuçtan düşülür, böylelikle çalışmanın sonucu ile ilgili abartılı iddialarda bulunma riski de azaltılmış olur. Sonuç metrikleri (göstergeler) sonucun gerçekleştiğini gösterebilmek için toplanır ve incelenir. Metrikler süreç içinde iterasyona tabi tutulur. Bu metriklere bir değer verilerek önemleri incelenir.

e. SROI Oranının Hesaplanması

Sonuçlar (Değişimin belirlenmesi)					
Metrikler	Kaynak	Miktar	Örneklem	Değişime finansal değer biçme	Parasal cinsten değer
Nasıl ölçeriz?	Bilgiye nereden ulaştık?	Ne kadar değişim oldu	Kaç kişiye ulaşıldı?	Değişime değer biçmek için nasıl bir finansal değer kullanmalıyız?	Değişimin değeri ne kadardır (TL)?

Deadweight & Attribution	Etki
Proje olmasaydı bu etkinin ne kadarı yaratılıyor olurdu? Yaratılan etkiden ne kadarı proje sayesinde oldu?	Yaratılan etkinin finansal değeri – hesaplanan deadweight değeri = Etki
	Toplam 0,00

Sosyal Getirinin Hesaplanması				
Enflasyon değeri				
Yıl 1	Yıl 2	Yıl 3	Yıl 4	Yıl 5
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Bu aşamada önceki aşamalarda toplanan finansal bilgilerin özetlenmesi amaçlanır. Tüm nitel, nicel ve finansal bilgiler toplandıktan sonra, bu değer proje girdilerine bölünür. Böylelikle 1 TL'lik yatırım başına ne kadar sosyal etki yaratıldığı hesaplanmış olur. Özetle, SROI, yaratılan sosyal değerın hesaplanan parasal karşılığının, yapılan yatırıma olan oranıdır.

$$SROI = \frac{\text{Yaratılan değer (TL)}}{\text{Yapılan yatırım (TL)}}$$

SROI verisinin tek başına bir oran olarak değerlendirilmesindense, bir stratejik planlama aracı olarak kullanılması ve hedef belirlemede ve yıllar arasındaki değişimleri ölçmekte bir referans noktası olarak değerlendirilmesi daha doğrudur.

f. Sonuçların Raporlanması

Son aşama ise analiz sonuçlarının raporlanması ve tercihen sonuçların proje paydaşları ile paylaşılmasıdır. Analiz sonuçları, öncelikle projenin ilerideki yıllarının planlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılabilmesi açısından son derece önemlidir. Sonuçlar bize, proje çerçevesinde hangi paydaşlar üzerinde ne gibi etkilerin yaratıldığı ve projenin bu şekilde devam edip etmeyeceğini, bazı paydaşlara daha fazla yatırım yapıp yapılmayacağını, proje tasarımı bazı değişikliklerin yapılması gerekip gerekmediğini ya da projenin hedefleri doğrultusunda ilerleyip ilerlemediğini söyleyebilmektedir.

iii. SROI İlkeleri

SROI yönteminin gerçekleştirilmesi esnasında öne çıkan ve dikkat edilmesi gereken hususlar SROI yönteminin yedi ilkesi olarak tanımlanmıştır. Bu ilkeler yöntemin uygulanması esnasında bir kılavuz niteliği taşımakta ve analiz sonuçlarının güvenilir olduğunun kontrol edilmesi noktasında da yol gösterici olmaktadır.

SROI Metodolojisinin yedi ilkesi aşağıdaki gibidir:

1. Paydaşları analize dahil edin.
2. Proje paydaşları için neyin değiştiğini anlamaya çalışın.
3. Yalnızca proje için “önemli” olan şeylerin değerini hesaplamayın.
4. Sadece “öncelikli” konularınızı hesaplamalarınıza katın.
5. Değerleri abartmayın.
6. Şeffaf olun.
7. Sonuçları doğrulayın.

C. Hayırlı Sabancı ile İngilizce Fırsatım Programı'nın Sosyal Etkisinin Değerlendirilmesi

1. Kapsam ve Paydaşların Seçimi

Bu çalışma, Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programının 2023-2024 tarihlerindeki dördüncü dönemini kapsamaktadır. Çalışmaya dahil edilecek paydaşlara, Esas Sosyal ve S360 ortaklığında karar verilmiştir. Sosyal etki analizinde program kapsamında yapılan tüm faaliyetler ile bunların faydalanıcılar üzerindeki etkilerine odaklanılmıştır.

Aşağıdaki tablo çalışma kapsamında değerlendirilen ve sosyal etki ölçümüne dahil edilen ve edilmeyen paydaşları özetlemektedir:

Paydaş Grubu	Durum	Açıklama
Katılımcı gençler	Dahil edildi	Programın merkezinde yer alan, eğitim ve istihdama erişimde fırsat eşitliğine sahip olmayan ana faydalanıcı grubunu temsil etmektedir. Eğitim programına düzenli katılım, kişisel gelişim ve profesyonel hazırlık süreçlerinde aktif rol alırlar; programın etkisinin en somut çıktıları onların dönüşümüyle gözlemlenir. Bu nedenle çalışmanın odağında katılımcı gençler yer almaktadır.
Akran danışmanlığı veren buddy'ler	Dahil edilmedi	Programın önceki dönem mezunları olan buddy'ler, yeni dönem katılımcılarıyla eşleşerek deneyim paylaşımı, yönlendirme ve motivasyon desteği sunar; gençlerin özgüven kazanmasına ve profesyonel yolculuklarına katkı sağlar. Nitel verilerin toplandığı odak grup görüşmelerinde bu grubun anlamlı bir değişim yaşadığı tespit edilemediği için buddy'ler sosyal etki ölçümüne dahil edilmemiş ve bu grup üzerindeki değişim ölçülmemiştir.
Esas Sosyal Ekibi	Dahil edilmedi	Programın ana yürütücüsüdür. Tasarım, uygulama ve koordinasyondan sorumlu olan Esas Sosyal; katılımcı seçimi, eğitim ve gelişim faaliyetlerinin planlanması, izleme ve değerlendirme süreçlerini yönetir. Aynı zamanda katılımcılarla sürekli iletişim halinde kalarak bireysel destek sunar. Bu grupla odak grup yapılmış, ancak aynı hedef kitleyle başka projeler de yürütmeleri, programın üçüncü yılında olması ve yaşadıkları etkinin İngilizce Fırsatım'ın üçüncü yılına atfetmelerinin zorluğundan dolayı çalışmaya

		dahil edilmemişler ve bu grup üzerindeki değişim ölçülmemiştir.
Berlitz	Dahil edilmedi	Programın dil eğitim ortağıdır. Katılımcılara uluslararası geçerliliği olan üç kur İngilizce eğitimi sunar ve dil yeterliliklerini belgeleyerek onların akademik ve profesyonel gelişimini destekler. Berlitz ekibiyle yapılan odak grup çalışmasında STK'larla yürüttükleri diğer projelerden farklı bir etkiye rastlanmadığı ve değişimlerin özel olarak İngilizce Fırsatım Programı'na atfedilmesinin zor olmasından dolayı bu grup üzerindeki değişim ölçülmemiştir.
Etkinlik Konuşmacıları	Dahil edilmedi	Farklı sektörlerden uzmanlar ve ilham veren rol modellerdir. Katılımcıların kariyerlerine dair fikir edinmesini sağlar, yeni bakış açıları kazandırır ve vizyonlarını genişletir. Bu grup programla tek seferlik ilişki kurduğu ve anlamlı bir etki gözlemlenemeyeceği için çalışmaya dahil edilmemiştir.

2. Değişim Teorisi

Değişim teorisi, bir kurumun ya da belirli bir proje/programın hedeflerine nasıl ulaşacağını ve bu süreçte nasıl bir değişim yaratıldığını sistematik biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, İngilizce Fırsatım Programı'nın aynı ve nakdi kaynakları (girdiler), yürütülen faaliyetlerin çıktıları ve paydaşlar üzerindeki etkileri (sonuçlar) ile bunlar arasındaki ilişkiyi gösteren bir *etki haritası* oluşturulmuştur.

Bu kapsamda:

- Girdiler (input), programın hayata geçmesini sağlayan paydaş katkılarını ifade etmektedir.
- Çıktılar (output), gerçekleştirilen faaliyetlerin nicel olarak özetini sunar.
- Sonuçlar (outcome) ise, programın paydaşlar üzerinde yarattığı somut değişimi yansıtmaktadır.

Değişim teorisi ayrıca, çalışma için yaratılan etkiyi ve uzun vadeli hedefleri birbiriyle ilişkilendirerek daha iyi bir planlama ve değerlendirme yapılabilmesine olanak sağlar. Bu sebeple, değişim teorisi sosyal etki analizi için temel bir aşamadır.

Aşağıdaki tabloda programın faydalanıcı grubu için gerçekleştirilen faaliyetler ve temel çıktılar özetlenmektedir:

Faydalanıcılar	Faaliyetler	Çıktılar
Program katılımcısı gençler	- Berlitz eğitmenleri tarafından verilen konuşma ağırlıklı üç kur online İngilizce eğitimi ve bu eğitimler kapsamında öğrencilerinin her hafta iki gün düzenli olarak akranları ile çevrimiçi derslerle bir araya gelmesi - Sertifikalı MS Office programları dijital eğitimi - CV hazırlama eğitimi - Zaman yönetimi eğitimi - İngilizce ve Türkçe mülakat koçluğu - Oryantasyon etkinliği - Buddy kaynaştırma etkinliği - Kur sonu etkinlikleri - Güle Güle Kaygılar etkinliği - Mezuniyet etkinliği - Program süresince akran desteği alabilecekleri Buddy sistemi	- Üç kur eğitimi tamamlayan ve Berlitz ile Esas Sosyal'den İngilizce/Türkçe sertifika almaya hak kazanan 231 mezun - Oryantasyon etkinliğine 220 katılımcı - Türkçe CV hazırlama eğitimine 152 katılımcı - İngilizce CV hazırlama eğitimine 161 katılımcı - Zaman yönetimi eğitimine 105 katılımcı - Kaygı yönetimi eğitimine 140 katılımcı

Aşağıda, İngilizce Fırsatım Programı kapsamında değerlendirilen döneme ilişkin faaliyetler odağında oluşturulan değişim teorisine yer verilmektedir:

	Kısa Vade	Orta Vade	Uzun Vade
Öz saygı	Katılımcılar; buddy'ler ve ES Ekibi gibi destek kanalları hakkında bilgilendirilir ve bu kanalları kullanmaya motive olurlar. ES ekibinin düzenli iletişimi sayesinde katılımcılar programa katılım göstermeye devam eder. Katılımcılar, programa devamlarının önemsendiğini fark eder, ihtiyaçlarını dile getirdiklerinde çözüm üretildiğini deneyimler.	Katılımcılar programı ES ekibinin destek ve anlayışlarının da yardımıyla tamamlayarak kendilerini önemsenmiş ve desteklenmiş hisseder. Katılımcılar, ES gibi köklü bir kurumun yürüttüğü programda yer alarak prestijli bir özgeçmişe ve referansa sahip olur.	Katılımcıların öz saygı hissi artar.
Profesyonel motivasyon	Katılımcılar, mülakat ile seçildikleri İngilizce Fırsatım Programı'nı başarı ile tamamlar. Katılımcılar, düzenlenen etkinliklerde kariyerleri ve geleceklerine dair içgörüler edinir, profesyonel hayatlarında gelişim alanlarını tespit eder ve ilham alır. Katılımcılar, başarılı ve aktif akranları ile tanışır.	Katılımcılar yüksek lisansa başvurmak, başka programları keşfetmek ve istihdam olanaklarının peşinden gitmek için cesaretlenir. Başarılı akranları ile bağlantı kurmak, katılımcıları kendilerini geliştirmeye teşvik eder.	Katılımcılar kendilerini kariyerlerinde yetkin hisseder ve geleceklerini şekillendirmede aktif rol alır. Katılımcıların profesyonel motivasyonu artar.
Özgüven/Özyeterlilik	Katılımcılar, program dahilinde sorumluluklarını yerine getirerek üç kur gelişim gösterir ve programı tamamlar. Katılımcılar, program boyunca farklı kişilerle etkileşime geçerek kendi fikirlerini ve ihtiyaçlarını dile getirir. Katılımcılar, somut göstergeler (kur atlama, öğretmen geri dönüşleri vb.) aracılığıyla başarılarını gözlemler. Katılımcılar, son sınıfın yoğun temposunda kendileri için bir şey yaptıklarını hisseder.	Katılımcılar, program aracılığıyla edindikleri becerileri hayatlarının başka alanlarında kullanmaları sonucunda kendi gelişimlerinin farkına varır. Katılımcılar, güvenli ve destekleyici bir ortamda konuşma deneyimi kazandıktan sonra, diğer alanlarda da fikirlerini daha kolay paylaşır, kendilerini daha rahat ifade ederler.	Katılımcılar, kendileri için belirledikleri hedeflere ulaştıklarını hisseder. Katılımcılar, daha fazla fırsatın peşinden gitmek için özgüven kazanır. Katılımcıların, kendilerini ifade etmeye yönelik güvenleri artar.
Öz disiplin	Katılımcılar, her hafta zamanlarının önemli bir kısmını program için ayırırlar. Katılımcılar, zaman yönetimi gibi eğitim ve etkinliklere katılır ve bu konudaki kabiliyetlerini geliştirir. Katılımcılar, programa zaman ayırabilmek için diğer sorumluluklarını programa göre düzenler, farklı yöntemler geliştirir.	Katılımcılar, sorumluluklarını yerine getirdiklerini ve öz disiplinlerinin geliştiğini fark eder.	Katılımcılar, hedefleri doğrultusunda yaptıkları programlama ve zaman yönetimini hayatlarının diğer alanlarında da uygularlar.

Bakış açılarının genişlemesi	Katılımcılar, farklı kültürlerden yabancı İngilizce öğretmenleri ve farklı disiplin, şehirlerden akranları ile etkileşime geçer. Etkinliklerde yaşamlarının farklı aşamalarındaki profesyonellerin ve/veya eski mezunların gelişim ve hayat hikâyelerini dinlerler. Katılımcılar; yeni bakış açılarından, farklı yaşam biçimlerinden ve olanaklarından haberdar olur ve bunları gözlemler.	Katılımcıların bireysel çeşitliliklere ve farklı görüşlere dair farkındalığı artar. Katılımcılar, kendi hayatlarında çizebilecekleri farklı yollara dair yeni fikirler edinirler.	Katılımcılar, hayata dair daha geniş bir perspektif kazanır. Katılımcıların kendi geleceklerine dair hayal güçleri zenginleşir ve vizyonları genişler.
İngilizce hakimiyetinde ve konuşma özgüveninde artış	Katılımcılar, Berlitz'in günlük hayatta İngilizce kullanımına dair içeriklerle geliştirilmiş müfredatını takip eder. Katılımcıların İngilizce kelime dağarcığı genişler, konuşma becerisi gelişir ve İngilizce yetkinliği artar. Katılımcılar, derslerde düzenli ve sık İngilizce konuşarak öğrendiklerini pratik eder. Katılımcılar derslerde aktif katılım gösterdikçe İngilizce konuşmaya duydukları çekince azalır.	Katılımcılar, İngilizce diline yalnızca dil bilgisi veya kelime dağarcığı gibi tek boyuta odaklanmanın ötesinde, bütüncül bir bakış açısı ile yaklaşır. Katılımcılar; hayatlarının iş, staj, eğitim ve sosyal hayat gibi başka alanlarında da İngilizce konuşur ve bu konudaki çekincelerinin azaldığını fark eder.	Katılımcılar, İngilizce'yi kişisel, akademik ve profesyonel hayatlarında özgüvenle kullanır.
İstihdam edilebilirlikte artış	Farklı şehirlerdeki devlet okullarından katılımcılar program kapsamında profesyonel hayatlarında kullanabilecekleri İngilizce becerileri edinir. Katılımcılar, programa katılım ve dil yeterlilik sertifikaları alır. Katılımcılar zaman yönetimi, İngilizce mülakat deneyimi, MS Office Programları gibi profesyonel hayatlarında ihtiyaçları olacak becerileri ve deneyimleri edinir. Katılımcılar, CV hazırlama eğitimleri aracılığıyla iş arama süreçlerinde ihtiyaçları olacak belgeleri oluşturmuş olurlar. Katılımcılar program kapsamında, alanında yetkin kişilerin deneyim paylaşımı ve edindikleri bağlantılar aracılığıyla iş dünyasında önem verilen özellikleri anlarlar.	Katılımcılar ES gibi köklü bir kurumun yürüttüğü programda yer alarak prestijli bir özgeçmişe sahip olur. Katılımcılar, profesyonel hayatlarında kullanacakları somut ve soyut beceriler edinir.	İstihdamın önündeki engellerin azalmasıyla istihdam edilebilirlikte artış yaşanır. İstihdam sağlanması durumunda gelir düzeyinde artış gerçekleşir. Katılımcılar, gelişen İngilizce yetkinlikleri ve elde ettikleri sertifikalar sayesinde yüksek lisans gibi ileri düzey eğitim programları ile akademik kariyerlerine devam eder.
Sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma	Katılımcılar; akranları, program mezunları buddy'ler, Esas Sosyal Ekibi ve İngilizce öğretmenleri ile sosyalleşir. Katılımcılar, program boyunca program paydaşları ile destekleyici ilişkiler kurar. Katılımcılar, derslerde konuşur ve düzenli paylaşım yapmaya alışır.	Katılımcıların sosyal etkileşimi artar. Katılımcılar, program boyunca edindikleri profesyonel bağlantıları ve akran ilişkilerini koruyarak ES ekosisteminin bir parçası olmaya devam eder. Katılımcıların sosyal atılganlıkları artar.	Katılımcılar programdan sonra da ulaşabilecekleri kişisel ve profesyonel bağlantılar edinir. Katılımcılar deneyimledikleri yardımseverliği kendi çevreleri ve yeni dönem program katılımcıları ile paylaşır, yeni ilişkiler kurar ve ekosistemde kalırlar. Katılımcılar, hayatlarının devamında da ES'nin faaliyetlerinden haberdar olur ve kendilerini ES ekosisteminin bir parçası olarak hissetmeye devam eder.

Değişim Teorisinde Belirlenen Değişim Alanları

Öz saygı: Bireyin kendi değerini tanıması ve bu değer sosyal çevresinde kabul gördüğüne dair algısıyla ilişkilidir. İngilizce Fırsatım Programı kapsamında öz saygı, katılımcıların kararlarına saygı duyulan, ihtiyaçları dikkate alınan ve kendilerine birer yetişkin olarak yaklaşan bir yapı içinde deneyim kazanmalarıyla şekillenir. Sosyal kimlik kuramının ortaya koyduğu şekilde, bireyler içinde bulundukları grupları kendi benlik algılarını şekillendirmede referans noktası olarak kullanır.¹⁴ Katılımcılar, Esas Sosyal gibi prestijli bir yapının parçası olmuş; bunu öz geçmişlerine eklemiş ve programda yer aldıkları için çevrelerinden takdir görmüştür. Program boyunca kendilerine duyulan saygı ve gösterilen özen aracılığıyla sosyal konumlarını daha olumlu değerlendirme eğilimi göstermiştir.

Profesyonel motivasyon: Bireyin kariyerine dair hedef belirleme, bu hedefe ulaşmak için plan yapma ve süreci sürdürme konusunda duyduğu içsel güdüyü ifade eder. İngilizce Fırsatım Programı bağlamında profesyonel motivasyon, katılımcıların kariyer yollarını daha bilinçli şekillendirmesi, yetkinliklerini tanıması ve bu yetkinlikleri kullanabilecekleri fırsatları görme kapasiteleriyle ilişkilidir.

Özgüven/Özyeterlilik: Bireyin kendi yetkinliklerine dair inancı ve bu yetkinlikleri farklı bağlamlarda kullanma konusundaki içsel güven duygusudur. İngilizce Fırsatım Programı kapsamında özgüven, yalnızca dil becerilerinin gelişimiyle değil, bu becerilerin kullanıldığı sosyal ve profesyonel ortamlarda bireyin kendini ifade etme, fikirlerini paylaşma ve görünür olma cesareti kazanmasıyla ilişkilendirilir.

Öz disiplin: Öz disiplin, bireyin hedeflerine ulaşmak için olası zorluklara rağmen çaba göstermesi, dikkatini sürdürebilmesi ve sorumluluklarını istikrarlı şekilde yerine getirebilmesidir. Katılımcılar program çerçevesinde çevrimiçi ve yoğun tempolu bir eğitimi takip edebilme, düzenli katılım gösterme, bireysel zaman yönetimi ve öğrenme sorumluluğunu üstlenme gibi davranışlarla öz disiplinlerini geliştirmektedir.

Bakış açısının genişlemesi: Bireyin kendi düşünce, değer ve deneyim dünyasının ötesine geçerek farklı bakış açılarını anlama, değerlendirme ve bu çeşitliliği anlamlı şekilde içselleştirme kapasitesidir. İngilizce Fırsatım Programı kapsamında bu çıktı, katılımcıların farklı şehirlerden, kültürel arka planlardan ve akademik disiplinlerden gelen akranlarıyla düzenli etkileşim kurmalarıyla güçlenmiştir.

İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni: Bireyin dili yalnızca anlamakla kalmayıp, etkili ve akıcı biçimde kullanabilmesi ve bu süreçte kendini rahat, yetkin ve ifade edebilen biri olarak görmesiyle ilişkilidir. İngilizce

¹⁴ Tyler, T. R., DeGoey, P., & Smith, H. J. (1996). Understanding why the fairness of group procedures matters: A test of the psychological dynamics of the group-value model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(5), 913–930. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.5.913>

Fırsatım Programı kapsamında bu çıktı, katılımcıların dil becerilerinde gösterdiği gelişimin yanı sıra, bu becerileri sosyal ve profesyonel ortamlarda özgüvenle kullanabilme kapasiteleriyle bir bütün olarak ele alınmaktadır.

İstihdam edilebilirlikte artış: Bireyin iş gücü piyasasına katılımını kolaylaştıran bilgi ve becerileri edinmesi, yetkinliklerini belgeleyerek gösterebilmesi ve mülakat becerileri gibi iş arayış sürecindeki yetkinliklerini geliştirerek istihdam edilme potansiyelinin artması anlamına gelir.

Sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma: Bireyin hem akranlarıyla hem de farklı meslek ve yaşam alanlarından kişilerle anlamlı ilişkiler geliştirme ve bu ilişkileri sürdürmesini ifade eder. İngilizce Fırsatım Programı kapsamında katılımcıların Esas Sosyal ekosisteminden faydalanarak çevrimiçi ağlar üzerinden profesyonel alanda etkileşim kurması ve uzun vadeli etkileşim ağları inşa etme becerileriyle birlikte ele alınmaktadır.

3. Veri Toplama ve Bulgular

i. Derinlemesine Görüşmeler ve Odak Grup Görüşmeleri

İngilizce Fırsatım Programı'nın sosyal etkisini ölçmek amacıyla program katılımcısı gençler, buddy'ler, Esas Sosyal program ekibi, Berlitz'in Sivil Toplum Kuruluşları projeleri ekibi ve Berlitz akademik direktörleri olmak üzere 5 farklı paydaş grubuyla odak grup görüşmeleri yürütülmüştür.

Buddy'ler, Esas Sosyal program ekibi, Berlitz Sivil Toplum Kuruluşları projeleri ekibi, genel müdürü ve akademik direktörleriyle 4 ayrı odak grup görüşmesi yürütülmüştür. Bu görüşmelerde toplam 15 katılımcı yer almıştır. Ayrıca, programın temel faydalanıcı grubu olan program katılımcısı üniversite öğrencileriyle de 2 odak grup gerçekleştirilerek 11 program katılımcısı ile görüşülmüştür. Odak grup görüşmelerinin her biri yaklaşık 90 dakika sürmüştür. Bu çalışmaların amacı, farklı paydaşların programın etkisine dair iç görülerini kendi bakış açılarıyla ifade etmelerini sağlamaktır. Bu kapsamda nitel verilerle, rapor kapsamında yürütülen niceliksel veri çalışmalarını; anket ve SROI hesaplamasını destekleyerek program paydaşlarının içgörülerinin yansıtılması hedeflenmiştir.

	Odak Grup Görüşmesi Sayısı	Görüşülen Kişi Sayısı
Program Katılımcıları	2	11
Buddy'ler	1	4
Esas Sosyal Program Ekibi	1	5
Berlitz Sivil Toplum Kuruluşları Projeleri Ekibi ve Genel Müdürü	1	4
Berlitz Akademik Direktörleri	1	2
Toplam	6	26

Odak grup görüşmeleri, paydaşların projeye dahil oluş motivasyonlarından, proje sürecinde yaşadıkları olumlu-olumsuz deneyimlerine, kazanımlarına ve önerilerine yönelik yarı yapılandırılmış bir yöntemle gerçekleştirilmiştir. Kullanılan alıntılar, görüşmeler sırasında katılımcıların ifadelerini doğrudan, anonim olarak yansıtmaktadır. Alıntıların içinde geçen isimler, anonimliği sağlamak için değiştirilmiştir.

İngilizce Fırsatım Katılımcısı Üniversite Öğrencileri

25 ve 26 Kasım 2024 tarihlerinde, programın faydalanıcı grubu olarak belirlenen 11 program katılımcısı ile 2 ayrı odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmeleriyle, İngilizce Fırsatım Programının doğrudan faydalanıcı grubu olan program katılımcısı gençlerin yaşadığı değişimi ve programın katılımcılar üzerindeki sosyal etkisini anlamak amaçlanmıştır.

Görüşmelerde eğitimlerin içeriği, formatı, katılımcıların deneyimleri, yaratılan etki ve programın gelişim alanlarına dair sorular sorulmuştur. Ayrıca, program katılımcıları dışında diğer paydaşlarla yapılan odak grup görüşmelerinde de programın tasarımına, yürütülüşüne ve katılımcıların yaşadıkları değişime dair paydaş gözlemleri ve içgörüler alınmıştır. Yapılan görüşmelerin analizi sonucu öne çıkan bulgular, değişim teorisinde ele alınan değişim başlıklarında incelenmiştir. Katılımcıların görüşlerinin doğrudan alıntılandığı kısımlar italik olarak paylaşılmıştır. Parantez içinde başka bir paydaş grubu belirtilmediği sürece ifadelerin hepsi program katılımcılarına aittir.

İngilizce Hakimiyeti ve Konuşma Özgüveni

İngilizce Fırsatım Programı, katılımcı gençlerin İngilizce dilinde özellikle konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik yapılandırılmış bir öğrenme süreci sunmaktadır. Üç kur boyunca sürdürülen eğitim; dinleme, okuma, yazma ve özellikle konuşma becerilerini geliştirmeyi hedeflemekte; katılımcıların dili yalnızca öğrenmekle kalmayıp aktif şekilde kullanmalarını teşvik etmektedir. Eğitim süreci boyunca ana dili İngilizce olan yabancı

eğitmenlerle gerçekleşen dersler ve konuşarak derse katılıma dayalı uygulamalı içerikler sayesinde, katılımcıların İngilizceyi gündelik ve profesyonel bağlamlarda kullanma pratiği edinmesi hedeflenmektedir. Bu eğitim yöntemi, yabancı dilde kendini ifade etme özgüvenlerinin artmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Odak grup görüşmelerinden elde edilen bulgular da bu çıktıyı desteklemektedir. Görüşmelerde katılımcılar eğitim süreci boyunca konuşma pratiği yapma fırsatı bulduklarını, bu sayede İngilizce konuşmaya dair kaygılarının azaldığını belirtmiştir. Katılımcılar, özellikle akranlarıyla bir araya geldikleri samimi sınıf ortamı ve Berlitz öğretmenlerinin bire bir ilgisiyle kendilerini daha rahat ifade edebildiklerini aktarmıştır. Derslerde sürekli İngilizce konuşmaları sonucunda katılımcılar, konuşmaya dair çekingenliklerini attıklarını, derslerde rahatça konuşur hale geldiklerini ve bu etkiyi program sonrasında da görebildiklerini belirtmişlerdir. Bazı örneklerde İngilizce becerilerinde yaşadıkları değişimin dışarıdan da gözlemlenebildiğini eklemişlerdir. Genel olarak, program özgüven kazandıran ve bireysel potansiyelin fark edilmesini destekleyen güçlü bir deneyim sunmuştur.

Başka bir kurumun ücretsiz konuşma kurslarına katılmıştım, fakat çok verimli olmadığı için bıraktım. İngilizce Fırsatım, kapsamlı bir eğitim sundu.

İngilizce duyularak öğrenilen bir dil. Bana böyle bir faydası oldu; kendimi daha özgür ve daha özgüvenli ifade etmemi sağladı.

İngilizce konuşma konusunda çok çekingendim. Programa başladıktan hemen sonra hızlıca bunu yendiğimi gördüm.

Konuşmayı, arkadaşlığı seven bir insanım ama İngilizce konuşma konusunda korkularım vardı. Program sayesinde bunu yendim.

Sınıfımızın ve hocaların seni özel olarak tanıması çok iyi hissettiriyordu. Aile ortamı varmışçasına konuşuyorduk. İngilizcede en önemli şey, kendini ifade edebilecek özgüvene sahip olmak. Program bunu sağlıyordu.

Program sonrasında, öğretmenlerim özel ders alıp almadığımı sordu. Çünkü performansındaki değişimi fark etmişlerdi.

Program özgüvenimi artırdı. İngilizceyi korkarak çalışıyordum ve konuşurken zorluk çekiyordum. Şimdi İngilizce konuşmak gerektiğinde, arkadaşlarım benim konuşmamı öneriyor.

İngilizce konuşmak konusunda ne kadar özgüvensiz olursanız olun, program sizi içine çekmeyi başarıyor. (Önceki dönem program mezunu-buddy)

Program İngilizce konuşma konusunda çok geliştirdi beni. Şu an Polonya'dayım ve burada insanlarla çekinmeden konuşuyorum. (Önceki dönem program mezunu-buddy)

Sosyalleşme ve Profesyonel Bağlantılar Kurma

Odak grup verilerinin ışığında programın, İngilizce dersleri boyunca katılımcıların akranlarıyla düzenli olarak bir araya geldikleri, kendilerini rahatça ifade edebilecekleri, birbirleriyle paylaşımlar yapabilecekleri alanlar sunarak sosyalleşmelerine ve iletişimlerini geliştirmelerine katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır. Odak gruplarda katılımcılar zaman zaman, çok sıkı arkadaşlıklar geliştirdiklerini, arkadaşlarının bazılarıyla halen iletişimde olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, mezuniyetlerine yakın ve zaten yoğun oldukları bir dönemde katıldıkları İngilizce Fırsatım Program'ında veya okullarında zorlandıklarında, birbirlerinden destek aldıklarını da paylaşan katılımcılar olmuştur.

İkinci kurda çok güzel oldu, çok açıldık; arkadaşlarımla da çok sıkı fıkı olduk.

Bu süreçte tanıdığım iyi arkadaşlarım oldu. Halen de onlarla sohbet ederiz.

Diğer programlara nazaran, başvuru sürecinde, bu networku sağlayabilecek kişileri de bir araya getirdiklerini düşünüyorum. Sınıftakilerle sürekli bir etkileşim içindeyiz. Ben kendi alanım olmasa da “sen burada olmalısın” diye destekleyebiliyorum, kapımı çalabiliyorlar. Kim sıkıntıya düşerse yardımcı olmaya çalışıyorum.

Burada hepimiz birbirimizin mentoruyuz.

Odak gruplarda programın, katılımcıların akranlarıyla sosyalleşmeleri ve zaman zaman daha kalıcı arkadaşlıklar geliştirmelerinin yanı sıra profesyonel ağlarının ve bağlantılarının da genişlemesine katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar, program kapsamında; İngilizce derslerine ek olarak gerçekleştirilen çevrim içi etkinliklerde mezunlarla, çeşitli sektör uzmanı ve başarılı profesyonellerle buluşmakta ve katılımcıların profesyonel anlamda da desteklenmesi hedeflenmektedir. Katılımcıların bir kısmı program boyunca tanıştıkları veya haberdar oldukları kişilerle etkileşime geçerek profesyonel bağlantılarını genişlettiklerini ifade etmişlerdir.

İngilizcemizi zaten geliştirmek zorundayız ama network'ün de ne kadar önemli olduğunu gördüm. Aktif olmaya çalışıyorum, bu tür şeylere zaman ayırmaya çalışıyorum. Programın da etkisi olduğunu düşünüyorum.

Program, ilerideki iş hayatımız için önemli bir hazırlık aşamasıydı, çok etkili oldu. Etkinlikler ve birlikte ders aldığımız kişilerle ağlara dahil olduk.

Odak grup bulgularında bu sosyal ve profesyonel ağların, yalnızca program süresince değil, mezuniyet sonrasında da varlığını sürdürmekte olduğu görülmektedir. Katılımcılar, Esas Sosyal ekosistemi aracılığıyla yalnızca kendi dönemlerindeki akranlarıyla değil, aynı zamanda önceki dönem mezunları ve Esas Sosyal ile ilişkili profesyonellerle de etkileşimde bulunarak, uzun vadeli sosyal ve profesyonel bağlantılar kurma

fırsatına eriştiklerini ifade etmiştir. Katılımcılar ayrıca sıklıkla, programdan mezuniyet sonrasında da devam eden, Esas Sosyal ekosistemine olan aidiyet hislerinden de bahsetmişlerdir.

Mezun etkinliklerine hala katılıyoruz. Arkadaşlarımızı görmek, deneyimlerimizi paylaşmak çok iyi geliyor.

Daha önce aldığım etkinlikler vardı, güzel yönetildi. Birçok kurumla bağım koptu ama bu eğitimden sonra Esas Sosyal ekosisteminden hiç çıkmadık. Ben her seferinde hissediyorum; paylaşımlar yapıyorlar, etkinliklere bizi de davet ediyorlar. Pozisyon görüyorum, firmanın çalışanlarına baktığımda programa katılmış bir insan görünce hiç çekinmeden yazabiliyorum. Her biri de bu şekilde; herkes iyi niyetli dönüş yapıyor. Çekince veya utangaç hislerim olmuyor.

Buddylik programına katılarak kendi yaşadığım çekingenliği yaşayan bir arkadaşıma destek olmak, onu motive etmek istedim. (Önceki dönem program mezunu-buddy)

Esas Sosyal'in ekosistemine dahil olmak çok önemli. İki yıl önce mezun oldum ama hala pek çok kaynağa erişebiliyorum. (Önceki dönem program mezunu-buddy)

İstihdam Edilebilirlik

İngilizce Fırsatım Programı, yalnızca bir dil eğitimi süreci değil; aynı zamanda gençlerin iş yaşamına hazırlanmasını sağlayan çok boyutlu bir destek modeli sunmayı hedeflemektedir. Program, katılımcıların istihdam edilebilirliğini artırmak üzere dil yeterliliğinin yanı sıra özgeçmiş hazırlama, mülakat koçluğu, kaygı ve zaman yönetimi gibi iş yaşamında öne çıkan becerileri geliştirmeye yönelik eğitimler sunmaktadır.

Program boyunca katılımcılar iş bulma ya da lisans üstü programlara başvurma sürecinde yapmaları gereken hazırlıkların pek çoğu için destek alma fırsatı bulmaktadır. Katılımcılar odak gruplarda Esas Sosyal'in sunduğu network'ten yararlandıklarını, Esas Sosyal'in sosyal medya ağlarında ya da mail listeleri üzerinden paylaşılan, iş, staj veya eğitime yönelik imkânlardan haberdar olduklarını ve yararlandıklarını dile getirmişlerdir.

Dil eğitimi dışındaki etkinlikler ve eğitimler çok verimliydi. Okulu bitirmek üzereydik ve bu eğitimler hazır olmamızı sağladı.

Word, Excel, PPT etkinlikleri vardı. Bana orada en çok Excel yardım oldu. Stajda da okulda da Excel kullandık. Time management da faydalı oldu.

İngilizce Fırsatım'da mülakat aşamasında, öncesinde ve sonrasında neler yapılması gerektiği konusunda eğitimler almıştık. Bunun yanında zaman ve kaygı yönetimi gibi eğitimler de vardı [...] Mezun olduktan sonra Katar'da bir işe başvurdum. İş başvurusunda burada öğrendiğim tüm teknikleri uyguladım. İşe alındım. Ben de dahil çevremdeki herkesi İngilizce Fırsatım programının bunda çok büyük etkisi olduğunu düşünüyor.

Programdan mezun olduktan sonra girdiğim bir iş mülakatında, beni tecrübeli bir hemşire sandıklarını belirtmişlerdi. Çok mutlu oldum.

Esas Sosyal'in network ağı oldukça geniş. Burada, paylaşılan iş ilanlarından başvuru sürecine kadar çeşitli destekler almaya devam ediyoruz.

Öğrencilerin bilgi ve deneyim kazanmalarını sağlıyoruz. İstihdama atılma sürecinin bir simülasyonunu yapıyoruz burada. (Berlitz STK proje ekibi)

Bazı öğrencilerin İngilizce konuşma konusunda kendilerine güvendiklerini, hatta sosyal medyadan, iş bulduklarını görüyorum. Burada ana hedefimiz, onların İngilizcelerini geliştirerek iş bulmalarını kolaylaştırmak. (Berlitz Akademik Direktörleri)

Program sonunda sunulan uluslararası geçerliliğe sahip dil yeterlilik sertifikası ve Hayırlı Sabancı & Emine Sabancı Kamışlı imzalı program bitirme belgesi, katılımcılar için yalnızca sembolik bir kazanım değil, aynı zamanda işgücü piyasasında öne çıkmalarını sağlayan somut birer referans niteliğinde de görülmektedir.

Programa katılmam iş arama sürecimde iyi bir referans oldu. Esas Sosyal'in büyük bir referansı var.

Benim mülakatlarımda bahsettiğim bir nokta oluyor [İngilizce Fırsatım Programı bitirme sertifikası], kesinlik önemli diye düşünüyorum. Stajlarımda faydası olmuştur baya.

Ben İngilizce Fırsatım'ı anlatıyordum. Gösterdiğim belgeler arasında o belge de vardı; hem İngilizce hem Türkçeydi. Başka yerlerden aldığım belgeler Türkçeydi çünkü. Kur sonunda hazırladıkları belge çok detaylıydı, işe girişte de belgemi gösterdim. Şu anki müdürüm de belgemi görmüş, arkadaşlarıma "Ayşe kendini çok geliştirmeye çalışan bir insan" demişti. Bunu duyunca çok mutlu olmuştum.

Profesyonel Motivasyon

İngilizce Fırsatım programı, katılımcıların profesyonel hedeflerini desteklemek için çok boyutlu bir yapıda tasarlanmıştır. Program, gençlerin kariyer vizyonlarını şekillendirmelerini destekleyen eğitim ve etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Odak gruplar aracılığıyla; program kapsamında düzenlenen çevrim içi kariyer atölyeleri, konuşmacı buluşmaları ve mezunlarla yapılan etkileşimli oturumların, katılımcıların profesyonel dünyaya dair içgörü kazanmasına katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Özellikle üniversiteden mezun olma sürecine yaklaşan veya iş bulma konusunda kaygı yaşayan katılımcılar zaman zaman, programın kendilerine yeni bir yön ve motivasyon kaynağı olduğunu paylaşmışlardır.

Bir yurt dışı hayalim vardı ama hiç adım atmıyordum. Bu konuda cv hazırlama, mektup yazma... Bu konuda gerçekten yardımcı oldu. Halen notlarım duruyor. LinkedIn açmamı, CV yüklememi sağladı, diyebilirim.

Kariyer koçluğu etkinliğinde Goldman Sachs başarı hikayesinden çok etkilenmiştim. O motivasyonla iş başvuruları yaptım ve mülakatlara katıldım. Bu programın bana çok iyi geldiğini söyleyebilirim.

Hocam Paul hem okulla ilgili gaza getirdi hem de İngilizce kısmında. Üzüldüğümde, arkadaşlarım kendilerini kapattığında benimle konuştuğu da oldu. "Halledersin," diyordu.

Gençlerde İngilizce ve deneyim yetersizliğinden dolayı gelecek kaygısı çok yüksek oluyor. Bu süreçte demoralize olmuş öğrencilerin, programa geldiklerindeki motivasyonu, kendi kariyerime ne katabilirim şeklinde dönüşüyor. (Esas Sosyal Program Ekibi)

Burada İngilizce seviyesinin yükseldiğini gören öğrencinin özgüveni artıyor, İngilizce mülakatlara giriyor. Ret olsa bile motivasyonu düşmüyor ve bunun için çabalamaya devam ediyor. (Berlitz STK Proje Ekibi)

Bakış Açılarının Genişlemesi

Odak gruplarda, programın farklı şehir ve geçmişlerden gelen, farklı üniversitelerde ve bölümlerde okuyan akranlarla bir araya gelme imkânı sunmasıyla birlikte, etkinlikler sayesinde ilham olabilecek rol modeller ve hayat hikayeleri sunması,, katılımcıların hayata ve kariyerlerine bakışlarını yeniden düşünmelerine olanak tanıdığı gözlemlenmiştir. Katılımcılar program süresince kurdukları etkileşimlerin; farklı kültürler, yaşam biçimleri ve görüşlerle tanışmalarına imkân tanıdığını, farklı bakış açıları kazandırdığını aktarmıştır.

Programa katılmadan önce amacım İngilizce öğrenmektir ama şimdi hem kendimi hem de kariyerimi geliştirmeyi hedefliyorum.

Esas Sosyal, bakış açısı kazandırarak, at gözlüklerimizden kurtulmamızı sağladı.

Alanım dışındaki bir etkinliğin bu kadar ilgimi çekmesi de aslında Esas Sosyal'in bizim at gözlüğünü atmamızı sağlaması aslında.

Programa katılmasaydım da aktif olmaya çalışır, mezun olmadan önce çeşitli başvurular yapar ve bölümüm sayesinde İngilizcemizi geliştirmeye devam ederdim. Ancak maruz kaldığım farklı ortamlar ve kazandığım bakış açıları çok başkaydı. Evet, İngilizce konuşuyorduk ama aynı zamanda farklı şehirlerden ve bölümlerden gelen arkadaşlarla bir araya gelmek, farklı fikirlerle karşılaşmak bana yepyeni perspektifler kazandırdı. Bunlar, program dışında kolay kolay elde edemeyeceğim deneyimlerdi.

İç Anadolu'dan çok öğrencimiz var. Öğrenci profilleri büyük şehirlerde yaşayan akranlarından çok farklı. Hepsinin bir arada öğrenmesi çok önemli. (Esas Sosyal program ekibi)

Program gençlere vizyon ve bakış açısı sağlıyor. (Esas Sosyal program ekibi)

Program, başta yalnızca İngilizce eğitimi hedefleyen katılımcılar için dahi, zamanla daha bütünsel bir kişisel ve profesyonel gelişim yolculuğuna dönüşmüştür. Kendi dönüşümlerini gözlemleyen katılımcılar için bireysel gelişimleri de bir motivasyon kaynağı olmuştur. Bu dönüşüm, yalnızca bireysel gözlemlerle sınırlı değildir; program uygulayıcılarının değerlendirmeleri de bu etkiyi doğrulamaktadır.

Programda edindiğim deneyimler, özellikle mülakatlarımda sıkça bahsettiğim bir noktaya dönüştü. Bu süreçte öğrendiğim bilgilerin ve kazandığım bakış açısının kesinlikle önemli olduğunu düşünüyorum. Özellikle stajlarımda bu kazanımların büyük faydasını gördüm. Kendimi daha hazırlıklı, daha ne istediğini bilen biri olarak ifade edebildim ve bu da profesyonel motivasyonumu ciddi şekilde artırdı.

[Katılımcıların] aynı zamanda motivasyonu da değişiyor. Bir şeylerden ret alıp sürekli motivasyonun düşmesindense bir şeyler için çaba harcıyıp geliştiğini görüyor. Benim gördüğüm en büyük değişim bu alanlarda oluyor. (Berlitz STK Proje Ekibi)

Özgüven/Öz Yeterlilik

Odak gruplarda, program kapsamında 12 ay süren eğitim sürecinin ve her kur sonunda alınan sertifikaların katılımcıların kendi gelişimlerini somut şekilde görmelerine katkıda bulunduğu ve kendilerine olan güvenlerini artırdığı gözlemlenmiştir. Katılımcılar topluluk önünde konuşma ve kendilerini ifade etme becerilerinin geliştiğini, mezuniyetten sonra yurt dışında çalışma ya da yurt dışında bir yüksek lisansa başvurma konularında kendilerine güvenlerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Tüm eğitimleri ve üç kuru tamamlamak, doğrudan özgüvenimizin artmasını sağlıyordu. Çünkü üç ayrı sertifika alıyorduk.

Okuldaki hocalarımdan sunum yapma, topluluk önünde konuşma ve kendimi ifade ediş becerilerimin geliştiğine dair yorumlar aldım.

Burada iki mülakata girdim, bir tanesi için benden demo ders istediler. Bunların hepsini İngilizce Fırsatım'da zaten görmüştük, onun verdiği bir güven var. CV nasıl yazılır, mülakat sırasında ve sonrasında nelere dikkat edilir, hepsini öğrenmiştik. Hatta bir hocamız zaman yönetimi eğitimi de vermişti; ben bu süreçte çoğu tekniği kullandım. Demo derste zamanı nasıl yöneteceğim, 45 dakikada dersi nasıl planlayacağım, mülakatta ne giymem gerektiği gibi detaylar konusunda hazırlıklıydım.

Program sonuna doğru yurtdışında çalışma yollarını düşünmeye başladım. Program öncesinde yurtdışında çalışmak gibi bir özgüvenim yoktu.

Özgüven konusunda çok büyük destek oldu. Programın sonuna doğru yüksek lisans düşünmeye başladım, "yurt dışı" dedim, "İngiltere" dedim.

Öz Saygı

Yapılan odak grup görüşmelerinde İngilizce Fırsatım Programı'nın, katılımcıların kendileriyle ilgili değer algılarını olumlu yönde desteklediği, önemli bir deneyim sunduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar tarafından Esas Sosyal gibi prestijli bir kurumun programına seçilmenin ve programa katılımlarının öz geçmişlerinde yer almasının kendi çevrelerinde ve iş mülakatlarında değer gören ve etkileyici bir faktör olduğu dile getirilmiştir.

Hedef noktasının biz [gençler] oluşu, bu programda en çok keyif aldığımız nokta oldu.

Mülakatlarda bu programa katıldığımı ve projenin içeriğini anlattığımda, karşımdaki kişiler gerçekten etkileniyor. Saygın ve seçici bir program, benim için kesinlikle bir artı puan oluyor.

Başta programın amacına sadece İngilizce öğrenmek derdim ama şu an daha kapsamlı olduğunu düşünüyorum. Örneğin, bütün seçilme aşamaları çok profesyoneldi, çok hoşuma gitmişti. Taahhüt atmışlardı, onu imzalamıştık.

Hem İngilizce becerilerim açısından Berlitz gibi saygın bir kurumdan eğitim aldım hem de Esas Sosyal ve Sabancı ailesi gibi prestijli yapılar aracılığıyla önemli bir destek gördüm. Bu isimlerin öz geçmişimde yer alması, benim için değerli bir referans.

Ailem arkadaşlarımdan “böyle bir şansın olduğu için çok şanslısın,” dönütleri aldım.

Programa başvuru sonrasında, binlerce başvurunun içinden seçildiğimi görünce, yapabileceğime dair inancım pekişti.

Odak gruplarda, Esas Sosyal’in bütüncül destek sisteminin, yalnızca eğitimi ve programa devamı değil psikososyal güçlenmeyi de desteklediği gözlemlenmiştir. Güçlü iletişim ağı, bire bir takip ve çözüm odaklı destek mekanizmaları, gençlerle kurulan güven ilişkisini pekiştirirken, katılımcıların kendilerini değerli hissetmelerine de katkı sağlamıştır. Katılımcılar, Esas Sosyal’in desteğini bir kurumdan öte bir topluluk hissi olarak tanımlamıştır.

Program bittikten sonra bile iş arama sürecimi, hayatımın nasıl gittiğini merak eden bir ekip var burada.

Artık kendi değerimin farkındayım. Sadece Berlitz süreciyle ilerleseydik, yaşadığımız eğitmen kaynaklı sorunu belki de aşamazdık. Ancak arada Esas Sosyal’in varlığı bana büyük bir güven verdi; arkamda duran, sırtımı dayayabileceğim bir yapı olduğunu hissettim. Son zamanlarda üç devamsızlık hakkını da aştım ama buna bile göz yumdukları oldu, alttan aldılar.

Aslında bir aile gibi olduğumuzu düşünüyorum günün sonunda. Bu kadar iletişimde olacağımızı da tahmin etmiyordum. Normal bir kurs gibi bitince bitmiyor. Benim çalışacak eczane aradığım bir dönemdi, bir telefon aldım mesela; “Zehra ne yaptın, nasıl gidiyor, mezun oldun mu? ve benim çok stresli olduğum bir dönemde çok iyi hissettirmişti... “ne yapacağım, niye okudum?” dediğim bir dönemdi. [Esas Sosyal] çok güzel bir destektir. Hiçbir şey olmasa bile “iş buldun mu Zehra?” denmesi aileden biri gibi hissettiriyordu.

Böyle bir ekosistemde yer almak benim için büyük bir gurur. Esas sosyal ailesinde herkes başarılı. Günümüz dünyasında çoğu yerde insanlar birbirini engellemeye çalışırken, burada takım halinde çalışmak bir ilke hâline gelmiş durumda.

Zelal ve Gözde Hanım aşırı ilgiliydi hemen geri dönüt alabiliyordum, hiçbir şekilde sıkıntı yaratmadılar.

Esas Sosyal, gençleri yüreklendiriyor. “Kendini geliştirebilirsin,” “yapabilirsin,” diliyle gençleri harekete geçiriyoruz. İstihdamda fırsat eşitliği sağlıyoruz. (Esas Sosyal Program Ekibi)

Gençlerin sorunlarını çözmek için esnek davranıyoruz. Örneğin internet paketleri bitiyor ve bunun için çözümler üretiyoruz. Öğretmenin değişmesini istediklerinde bunun için çabalıyoruz. (Esas Sosyal Program Ekibi)

Öz Disiplin

Odak gruplarda, programın düzenli katılım gerektiren haftalık ders programı, zaman yönetimi eğitimleri ve bireysel sorumluluk gerektiren uygulamaları; gençlerin planlı hareket etme, kararlılık gösterme ve taahhütlerini sürdürme becerilerini güçlendirdiği görülmüştür. Katılımcıların bir kısmı ek olarak, akranlarıyla birbirlerini destekleyici sosyal etkileşimleri sayesinde motivasyonlarını güçlü tutuklarını, birbirlerinin devamlılıklarını desteklediklerini de ifade etmişlerdir.

Planlı bir insan değildim ama eğitimler, planlı programlı bir insan olmamı sağladı.

Normalde [programın sorumlulukları] üzerimde baskı yaratabilirdi, ancak bu programda böyle hissetmedim. Aksine, isteyerek katıldım ve bu sayede bir süreklilik sağladım. Program, hedefler belirlememe ve bu hedeflere göre hayatımı daha planlı bir şekilde yönlendirmeme yardımcı oldu.

Ben mülakatlarda, başladığım işi bitirme konusundaki kararlılığımı vurguluyorum. Bu program da bu yaklaşımım için güçlü bir örnek ve referans oldu.

Yurtta internet olmasa bile, derslere katılmak için internet arıyordum. Bu arkadaşlarımdan bile ilgisini çekmişti ve yeni dönem başvuruları için programı takip ediyorlardı.

Programda olan diğer arkadaşlarımızla birbirimizi devamlılık ve öğrenme konusunda motive ediyorduk.

Benim için düzen ve disiplini aşlamış oldu. Çünkü program devamlılık gerektiriyordu ve okulla birlikte bunu yürütmeyi öğrendim. (Önceki dönem program mezunu-buddy)

Odak gruplar ışığında, özellikle zorluklara rağmen gösterilen çabanın katılımcıların dayanıklılığını güçlendirerek kişisel gelişimlerini desteklediği anlaşılmaktadır. Berlitz ekibinin gözlemleri de katılımcıların bu yöndeki gelişimi ve yaşadıklarına dair bulguları desteklemektedir.

Bizim [okulda] çok fazla kelime öğrenmemiz gerekiyor; kelime kartları vs. yapıyordum, kayboluyordu. Ben program sayesinde iki not defteri bitirdim. Sonra başka şeyleri dinlerken vs. de not almaya başladım. Araştırmalar yapıyorum, not alıyorum. Yaptığım işleri profesyonel olarak yapmaya başladım, çünkü onlar [Esas Sosyal] çok profesyoneldi. Araştırmacı ruhumu destekledi, nasıl verimli olabileceğimi gösterdi.

Öğrenciler, bir süreci başından sonuna takip etmeyi öğreniyorlar burada. Bazen yoğun oldukları zamanlar oluyor. Bunu yönetmeyi öğreniyorlar. (Berlitz STK Proje Ekibi)

ii. Anket Çalışması

Saha çalışmasının ikinci adımı olarak, program katılımcılarıyla Şubat-Mart 2025 tarihleri arasında anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu çalışmanın amacı, odak grup görüşmelerinde dile getirilen ve değişim teorisinde saptanan etkinin katılımcılarda gerçekleşip gerçekleşmediğini ve gerçekleştiyse bunun ne ölçüde olduğunu sayısal verilerle göstermektir. Anket, çevrim içi olarak hazırlanmış ve Esas Sosyal ekibinin geri dönüşleri ile finalize edilmiştir. Anket katılımcılara anonim olarak uygulanmıştır.

Aşağıdaki tabloda anketler ile ulaşılan faydalanıcı sayısı görülmektedir:

	Yapılan çalışmalarla ulaşılan faydalanıcı sayısı	Anketlerle ulaşılan katılımcı sayısı
Program katılımcısı gençler	231	160

Gerçekleştirilen anket çalışmasıyla %95 istatistiki güvenilirlik seviyesinde hata payı $\pm\%4,3$ olarak hesaplanmıştır. Bu oran, elde edilen sonuçların programın genel katılımcı kitlesini temsil etme gücünün yüksek olduğunu göstermektedir.

Hayırlı Sabancı Desteğiyle yürütülen İngilizce Fırsatım Programı'nın sosyal etki değerlendirmesi kapsamında gerçekleştirilen anket çalışmasında, değişim teorisinde tanımlanan sekiz temel etki alanı incelenmiştir. Bu başlıklar: **öz saygı, özgüven, profesyonel motivasyon, öz disiplin, bakış açısının genişlemesi, İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni, istihdam edilebilirlikte artış ile sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma** olarak belirlenmiştir.

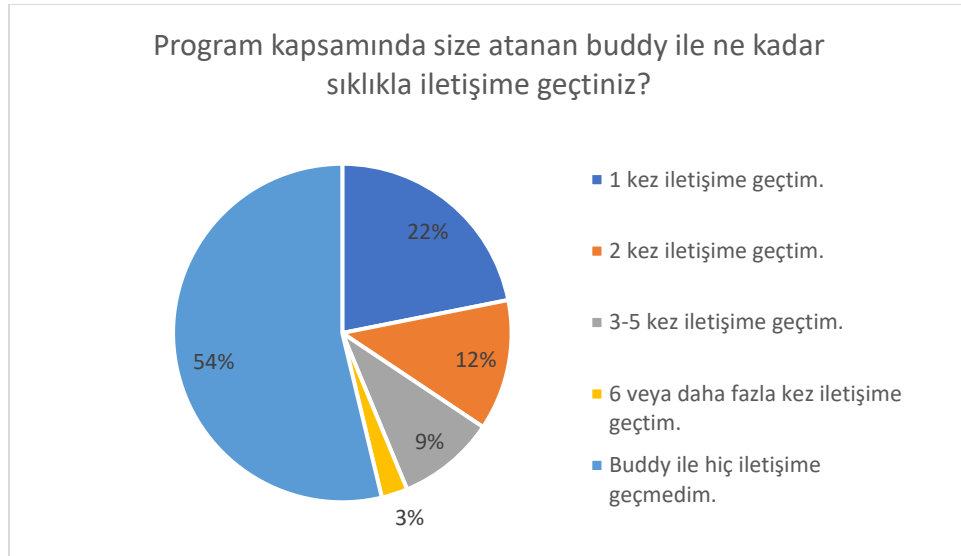
2023–2024 döneminde programdan mezun olan 231 katılımcıdan 160'ı anketi tamamlayarak değerlendirme sürecine katkı sağlamıştır. Katılımcılar Türkiye'nin 51 farklı ilinden programa dahil olmuş, yalnızca %31'i İstanbul, Ankara ve İzmir gibi üç büyük şehirden katılım göstermiştir. En yüksek katılım sırasıyla İstanbul (21 kişi) ve Ankara (16 kişi) illerinden olmuştur. Anket katılımcılarının %25'i ise depremde etkilenen illerde (Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa) yaşadığını belirtmiştir. Bu dağılım, programın temel hedeflerinden biri olan, eğitim ve istihdam olanaklarının sınırlı olduğu bölgelerdeki gençleri destekleme hedefiyle örtüşmektedir.

Katılımcıların bölümlerine göre dağılımları değerlendirildiğinde 61 farklı bölümden öğrencinin ankete katılım sağladığı, en yüksek katılımın mühendislik bölümlerinden olduğu görülmektedir. Katılımcıların %78'ini kadınlar, %22'sini erkekler oluşturmaktadır. Bu dağılım, programın özellikle genç kadınların

güçlenmesi açısından sunduğu fırsatlara da işaret etmektedir. Program katılımcılarının cinsiyet dağılımı, TÜİK'in 2023 yılı verileri ile birlikte değerlendirildiğinde daha da anlam kazanmaktadır. Genç erkeklerde işsizlik oranı %14,3 iken, genç kadınlarda bu oran %23,2'ye çıkmaktadır.¹⁵ Bu fark, genç kadınların iş gücü piyasasına katılımında karşılaştığı yapısal engelleri açıkça ortaya koymakta ve İngilizce Fırsatım gibi programların özellikle genç kadınlar açısından daha önemli bir rol oynama potansiyeli olduğunu göstermektedir.

İngilizce Fırsatım programı İngilizce dil eğitiminin yanı sıra katılımcıların yararlanabileceği farklı etkinlikler ve destekler sunmaktadır. Program süresince katılımcılar, ihtiyaç duyduklarında kendilerine destek etmesi amacıyla programın eski mezunları olan buddy'lerle eşleştirilmektedir. Anket çalışması kapsamında katılımcılara buddy'leriyle olan etkileşim sıklıkları da sorulmuştur. Veriler, katılımcıların %76'sının buddy'leriyle yalnızca bir kez iletişime geçtiğini veya hiç iletişim kurmadığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, buddy-mentorluk ilişkilerinin büyük oranda katılımcı inisiyatifine bırakıldığını ve daha yapılandırılmış bir sistemin etkiyi artırabileceğine işaret etmektedir.

Aşağıdaki grafikte katılımcıların buddy'leriyle iletişime geçme sıklığı gösterilmektedir:

Anket çalışması kapsamında programın sosyal etkisi yalnızca katılımcıların belli değişim başlıklarında yaşadıkları değişimi nasıl algıladıklarını anlamaya yönelik öznel sorularla değil, katılımcıların hayatların yaşadıkları somut değişim ve davranış göstergeleriyle de değerlendirebilmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda,

¹⁵ Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). Yükseköğretim istihdam göstergeleri, 2023
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yuksekogretim-Istihdam-Gostergeleri-2023-53466>

odak grup görüşmeleri doğrultusunda oluşturulan değişim teorisi çerçevesinde, katılımcıların yaşadığı dönüşüme dair davranış temelli objektif ölçütler belirlenmiştir. Bu ölçütler aracılığıyla, değişim teorisinde yer alan her bir başlık için değişime (*outcome*) giden süreçte ara basamaklar olarak tanımlanan kısa-orta-uzun vadeli sonuçları deneyimleyen katılımcıların anket katılımcıları içerisindeki oranının ölçülmesi hedeflenmiştir. Katılımcıların yaşadıkları davranışsal değişimleri anlamak üzere toplam sekiz değişim alanından beşi için 20 objektif gösterge belirlenerek katılımcılardan bu ifadelerden hangilerine katıldıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Aşağıdaki grafikte, objektif gösterge belirlenen her bir değişim başlığı için, yüksek oranların görüldüğü ölçütler sıralanmaktadır:

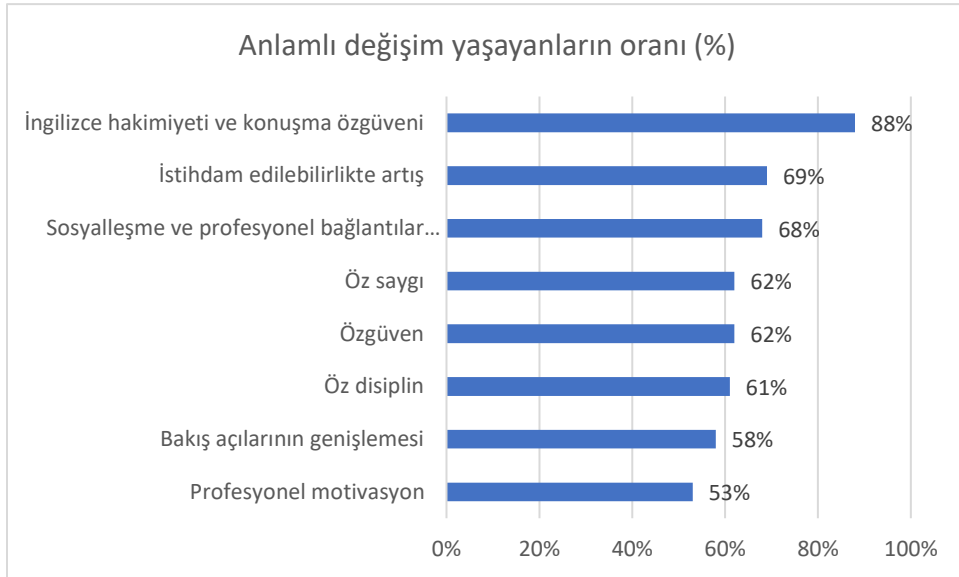

Objektif ölçütlere verilen yanıtlar incelendiğinde, en sık gerçekleşen davranışın sosyal medya platformları üzerinden yeni bağlantılar kurmak (%74) olduğu görülmektedir. Katılımcıların %73'ü farklı görüşlere sahip bireylerle iletişim kurduklarını belirtmiş; bu da yalnızca sosyalleşmenin ötesine geçerek, çeşitliliği yüksek gruplarla etkileşim kurma ve farklı bakış açılarını tanıma fırsatı bulduklarını göstermiştir. Objektif ölçütler değerlendirildiğinde, dikkat çeken bir diğer bulgu da değişimin yalnızca program süresiyle sınırlı kalmadığı, katılımcıların yaşamlarında geleceğe dönük, kalıcı etkiler bıraktığıdır. Gençler, programın ardından kariyer hedefleri belirlediklerini (%71), program sırasında tanıştıkları kişilerle iletişimi sürdürdüklerini (%52) ve mezuniyet sonrasında da Esas Sosyal çatısı altındaki etkinliklere katılmaya devam ettiklerini (%45) ifade etmiştir. Ayrıca katılımcıların %39'u, İngilizce becerilerine dair çevrelerinden olumlu geri bildirim ve övgü

aldıklarını belirtmiştir. Bu veriler, programın katılımcılarda yalnızca kısa vadeli bilgiler ve farkındalıklar değil, aynı zamanda daha uzun vadeli sosyal ve profesyonel beceriler ve kazanımlar sağladığını göstermektedir.

Değişim teorisi çerçevesinde, katılımcıların program sırasında ve sonrasında yaşadığı anlamlı değişim (*significant change*) ölçülmüştür. Anket çalışması sonucunda belli bir oranın üzerinde değişim yaşadığını belirten katılımcıların yaşadıkları değişim, anlamlı değişim olarak kabul edilmiş ve SROI analizine sadece bu miktarlar dahil edilmiştir. Her bir değişim alanında %10 ve üzeri miktarda değişim yaşayan ve en az bir objektif göstergeyi deneyimlediğini belirten katılımcıların yaşadığı değişim, anlamlı değişim olarak tanımlanmıştır.

Bu tanıma göre her bir değişim başlığı için anlamlı değişim yaşayanların anketi yanıtlayan toplam katılımcılar içerisindeki oranı, aşağıdaki grafikte özetlenmektedir:

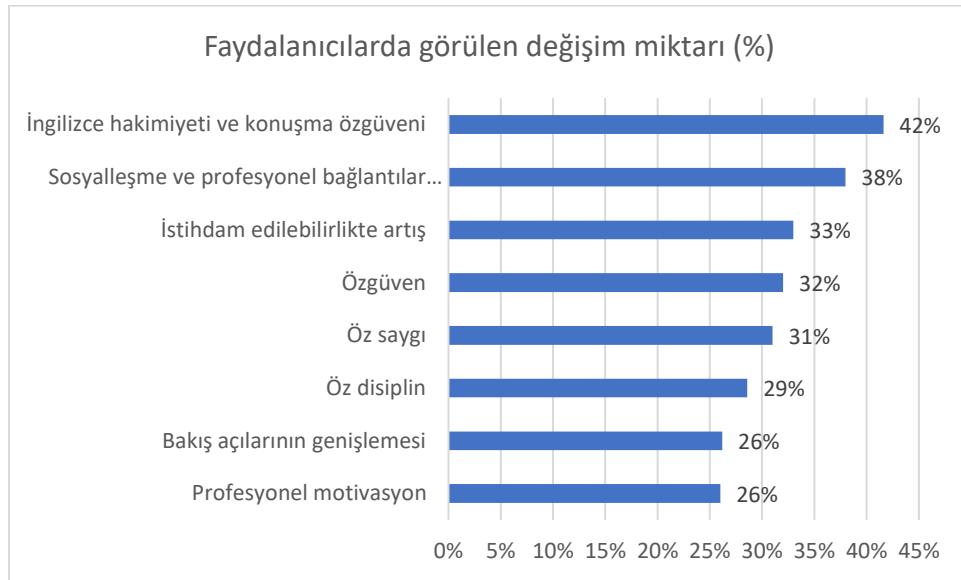
Programın ana hedefleriyle uyumlu olarak en fazla katılımcının anlamlı değişim yaşadığı başlık **%88** ile **İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni** olmuştur. Katılımcıların %70'i için İngilizce Fırsatım Programı'nın ilk İngilizce eğitimi deneyimi olması katılımcıların önemli bir kısmının yabancı dil öğrenmeye ihtiyacı olan bir grup olduğunu; katılımcıların %88'inin yaşadığı anlamlı değişim ise programın ana faaliyetinde etkili olduğunu göstermektedir. Ardından, benzer değişim oranları ile **İstihdam edilebilirlikte artış (%69)** ve **sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma (%68)** gelmiştir. Bu veriler, katılımcıların programda yalnızca dil becerilerini geliştirmekle kalmadığını, program kapsamında sunulan kariyer etkinliklerinin ve eğitimlerin katılımcıların aynı zamanda profesyonel açıdan daha donanımlı hale geldiklerini ortaya koymaktadır. Katılımcıların İngilizceyi akranları ile konuşarak öğrenmeleri, birbirleriyle olan iletişimlerini de olumlu

etkilemiştir. Veriler, Berlitz’in konuşmaya dayalı müfredatının hem yabancı dil öğrenimi hem de sosyalleşme konularında değer yarattığını ortaya koymaktadır.

Programın doğrudan hedeflemediği, ancak sosyal etki kapsamında deneyimlendiği odak gruplarda gözlemlenerek anket çalışmasında ölçülen diğer değişim alanlarında da anlamlı değişimler gözlemlenmiştir. **Özgüven (%62), öz saygı (%62), öz disiplin (%61) ve bakış açısının genişlemesi (%58)** başlıkları da katılımcıların önemli bir kısmının anlamlı değişim yaşadıklarını bildirdikleri başlıklar olmuştur.

Profesyonel motivasyon, %53 ile katılımcıların en az oranda anlamlı değişim yaşadığı başlık olmuştur. Bu durumun sebeplerinden birinin, program seçme sürecinde motivasyonun önemli bir koşul olarak dikkate alınması olduğu düşünülmektedir. Örneğin, “kariyer seçeneklerini araştırıyorum” ifadesine olumlu yanıt verenlerin oranı %76’dan %97’ye yükselirken. Benzer şekilde, kariyer planı yapma konusunda olumlu yanıtlar %82’den %93’e ulaşırken, “kariyer yolculuğumu çizebileceğime inanıyorum” ifadesine olumlu yanıt verenlerin oranı %78’den %92’ye yükselmiştir. Buna rağmen, katılımcıların yarısından fazlasının profesyonel motivasyonunda anlamlı bir değişim yaşaması, ana faaliyet alanı İngilizce eğitimi vermek olan programın bu alanda yarattığı değeri ortaya koymaktadır.

Anlamlı değişim yaşayan katılımcılarda değişim teorisi çerçevesinde gerçekleşen değişim miktarları aşağıdaki tabloda özetlenmektedir:

Yukarıdaki grafik incelendiğinde, programa katılımcılarının tüm başlıklarda yüksek miktarlarda değişim yaşadığı görülmektedir. Programın temel amacı, katılımcıları İngilizce hakimiyetlerini geliştirerek istihdam

önündeki fırsat eşitsizliklerini azaltmak olsa da veriler, İngilizce eğitiminin ötesine geçildiğini göstermektedir. Program süresince sunulan çeşitli eğitimler, etkinlikler, kurulan sosyal ağlar ve proje ekibinin sunduğu destek katılımcıların hem kişisel hem de profesyonel gelişimlerine katkıda bulunmuştur.

Katılımcıların kendi değerlendirmelerine göre en yüksek değişim, **%42** oranıyla **İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni** alanında gerçekleşmiştir. Bu oran, programın, gençlerde yabancı dil kullanma konusundaki çekincelerini azalttığını ve kendilerini İngilizce kullanarak ifade edebilme becerilerini güçlendirdiğini göstermektedir.

İkinci sırada, **%38**'lik değişim oranıyla **sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma** başlığı yer almaktadır. Katılımcıların, her hafta düzenli bir şekilde katıldıkları dersler sayesinde akranlarıyla paylaşımlar yapmaları sosyalleşmelerine katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte, kalitatif verilerin ışığında, katılımcıların Esas Sosyal ekosistemine karşı duydukları aidiyet ve güvenin de katkısıyla daha atılgan davranarak yeni bağlantılar kurma konusunda geliştikleri düşünülmektedir.

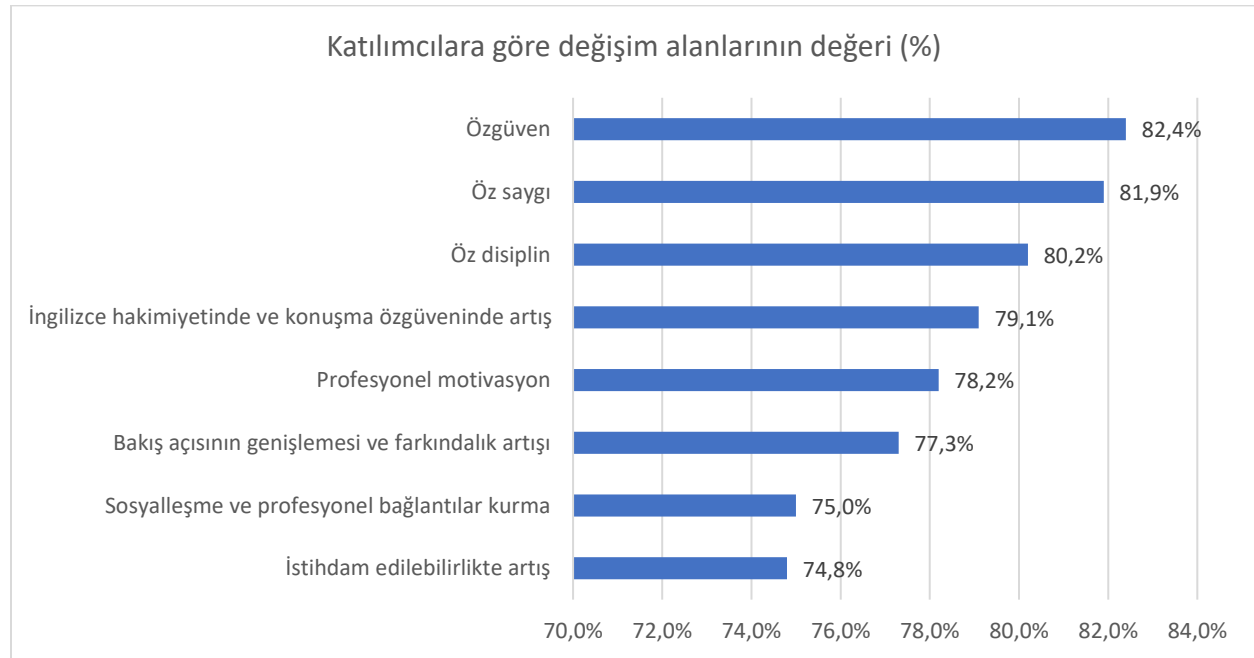
İstihdam edilebilirlikte artış (%33), özgüven (%32), öz saygı (%31) ve öz disiplin (%29) gibi başlıklarda da benzer miktarlarda değişim gözlemlenmiştir. Bu alanlarda gözlemlenen değişimler, programın katılımcıların kendilerine olan güvenlerinin artmasına, kendi değerlerini fark etmelerine ve hedeflerine yönelik çabalarında daha disiplinli davranabilmelerine katkı sunduğunu göstermektedir.

Bakış açısının genişlemesi ve profesyonel motivasyon başlıkları, **%26**'lık oranla diğer başlıklara kıyasla daha düşük düzeyde değişim gözlemlenen alanlar olmuştur. Profesyonel motivasyondaki değişimin diğer başlıklara kıyasla daha sınırlı kalmasının sebeplerinden biri olarak katılımcıların zaten motivasyonu yüksek bir grup olarak programa dahil olması düşünülmektedir. Motivasyonu zaten yüksek düzeylerde olan bir grupta bu alanda önemli miktarlarda değişim yaratmanın daha zor olması buradaki etkinin daha sınırlı olmasına yol açtığını düşündürmektedir. Profesyonel motivasyondaki sınırlı değişim, ek olarak katılımcıların farklı illerden, eğitim geçmişlerinden ve bölümlerden gelen çok çeşitli bir profile sahip olmasıyla da ilişkilendirilebilir. Bu çeşitlilik, katılımcıların özellikle farklı bölümlerden olmaları sebebiyle birbirlerinden profesyonel anlamda etkilenmelerini ve öğrenmelerini sınırlama ihtimaline sahiptir. Bu verilerin yanı sıra katılımcıların **%57**'si programa katılmasalar profesyonel motivasyondaki değişimlerin hiç gerçekleşmeyeceğini veya çok az bir kısmının gerçekleşeceğini belirtmiştir. Bu bulgu, programın daha kısıtlı sayıda kişide görece daha sınırlı miktarda anlamlı değişim yaratmasına rağmen motivasyon konusunda katılımcıları desteklediğini göstermektedir.

Çeşitliliğin, profesyonel motivasyon başlığında sağlanan değişimi sınırlama ihtimaline karşın bu çeşitlilik aynı zamanda bu başlıkla aynı miktarda değişim yaşanan bir diğer değişim alanının temel sebeplerinden birini oluşturmaktadır. Özellikle odak grup çıktılarının işaret ettiği üzere katılımcı profillerindeki ve eğitim gruplarındaki bu çeşitlilik, farklı profillerdeki akranları sayesinde katılımcıların farklı hayat tahayyüllerinden, planlarından ve bakış açılarından haberdar olmalarını, normalde karşılaşamayacakları gruplardan kişilerle yan yana gelerek paylaşımda bulunmalarını ve sıklıkla iletişimde kalmalarını sağlamıştır. Ek olarak, Berlitz'in İngilizce öğretmenlerinin, anadili İngilizce olan ve dünyanın çeşitli ülkelerinden (Güney Afrika, İngiltere vb.) kişiler olmaları ve katılımcıların programa devam ettiği üç kurun her birinde farklı bir öğretmenle programa devam etmeleri, katılımcıların zaman zaman ilk defa yabancı biriyle uzun süreli etkileşimde bulunmalarını sağlayarak bakış açılarının genişlemesi başlığında yaşanan değişime katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Bakış açısındaki gelişim, daha uzun sürede ve farklı deneyimlerle derinleşebilecek bir alan olduğundan, bu başlıkta gözlenen etkilerin zaman içinde artış gösterebileceği de göz önüne alınmalıdır.

Değişim teorisi başlıklarında katılımcıların deneyimledikleri değişimin kendileri için değeri de sorulmuştur. Katılımcılardan deneyim alanlarını birbiriyle kıyaslayarak 10 üzerinden puanlandırmaları istenmiştir.

Değişim alanlarının, katılımcılara göre önemini gösteren puanlamaya ve sıralama yüzdesel orana çevrilerek aşağıdaki grafikte yer verilmiştir:

Katılımcılar, değişim başlıklarını kendileri için olan önemine göre değerlendirdiklerinde değişim alanlarının genel olarak birbirine yakın puanlandığı görülmektedir. En yüksek puana sahip başlıklar olan **öz saygı ve özgüven (%83)** ile en düşük puanı alan **sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar (%76)** arasında büyük bir fark bulunmamaktadır. Bu durum, hem programın ana faaliyetiyle hedeflediği İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni gibi alanlarda hem de doğrudan hedeflenmeyen öz saygı gibi başlıklarda yaşanan değişimlerin katılımcılar tarafından benzer düzeyde değerli görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Özellikle program katılımcılarının görece daha az bilinen devlet üniversitelerinden geldikleri düşünüldüğünde, öz saygı ve özgüven alanlarındaki gelişimin, katılımcılar tarafından programın en değerli çıktıları olarak puanlanması; programın, katılımcıların içsel kapasitelerini güçlendirerek kendilerini akranlarıyla daha eşit görmelerine katkıda bulunmasının, katılımcılar açısından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, programın uzun vadeli etki hedefi olan fırsat eşitliği doğrultusunda, katılımcıların kimlik algılarını güçlendirme yönünde ilk olumlu adımların atıldığını düşündürmektedir.

Katılımcıların deneyimledikleri değişim miktarı ile yaşadıkları değişime atfettikleri önem birlikte değerlendirildiğinde **sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma** ve **istihdam edilebilirlikte artış** gibi yüksek değişim yaşanan bazı başlıkların görece daha düşük öneme sahip olduğu ve **öz saygı, özgüven ve öz disiplin** gibi görece daha düşük miktarda değişim yaşanan başlıkların ise katılımcılarca az bir farkla da olsa daha önemli olduğu dikkat çekmektedir. Daha az miktarda değişim yaşanmalarına rağmen **özgüven, öz saygı ve öz disiplin** gibi değişimler katılımcılar açısından en az **İngilizce konuşma hakimiyeti ve özgüveni, istihdam edilebilirlikte artış ya da sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar** kurma gibi başlıklar kadar değerlidir. Birbirine yakın olsalar da grafiğin üst sıralarında ve alt sıralarında yer alan değişim alanları karşılaştırıldığında daha değerli görülen başlıkların bir miktar daha soyut ve değişim yaşanması daha zor alanlar olduğu düşünülmektedir.

Program katılımcısı katılımcıları değişim teorisi kapsamındaki değişim başlıkları altında 30 ölçüt değerlendirilmiştir. Aşağıdaki grafik en yüksek değişimin gözlemlendiği sekiz ölçütü özetlemektedir:

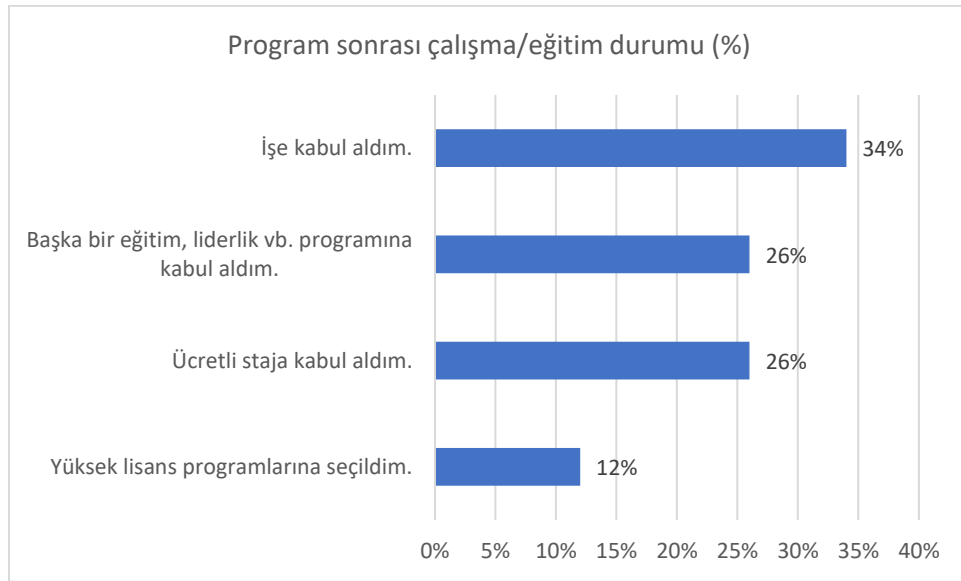
Grafikte görüldüğü üzere, katılımcılar arasında en yüksek değişim **%43 ile, İngilizce** konuşulan bir ülkeye seyahat durumunda karşılaşılabilecek gündelik senaryolarda hazırlıksız bir şekilde İngilizce iletişim kurabilme konusunda gerçekleşmiştir. İlk üç sırada yer alan tüm ölçütlerin doğrudan programın temel çıktısı olan İngilizce yetkinliğiyle ilişkili olması programın ana faaliyeti olan İngilizce eğitimindeki etkinliğini doğrulamaktadır. İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveninde gözlemlenen bu gelişimin, program katılımcılarının iyi İngilizce eğitimi veren okullardan mezun olan kişilerle aralarındaki dil farkını azaltarak profesyonel ve akademik hayata geçişte onlara destek sağlayabileceği düşünülmekte ve bunun da uzun vadede fırsat eşitliği hedefine katkıda bulunması beklenirdir.

Bu ifadelerin ardından **%38,9** oranıyla dördüncü sırada gelen ve özgüven başlığında değerlendirilen **“kalabalık bir ortamda söz almaktan çekinmem”** ölçütü, bu deneyimin yalnızca yabancı dil bağlamında değil, daha geniş bir kişisel ifade ve sosyal girişkenlik kapasitesi açısından da katılımcılara katkı sunduğunu göstermektedir. Ayrıca ilk sekiz ölçüt arasında, programın ana faaliyetlerine doğrudan hedeflemediği ancak etkisi gözlemlenen **özgüven ve öz saygı** başlıklarından ölçütler de yer almaktadır. Özellikle, **%35** oranında değişim gözlemlenen **“özgeçmişim başkalarında olumlu etki yaratır”** ifadesi, programın, katılımcıların sosyal

veya profesyonel olarak çevrelerinde yarattığı izlenime yönelik olumlu algısını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Grafikte, sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma başlığı altında incelenen ifadelerin de yer aldığı görülmektedir. Katılımcılar, **“profesyonel ve özel hayatlarında ihtiyaçları duyduklarında erişebilecekleri kişi ve grupların” %39** ve **“yeni bağlantılar kurma ve profesyonel ilişkileri geliştirme” kapasitelerinin %37** oranında arttığını paylaşmıştır. Bu veriler katılımcıların program aracılığıyla hem etkileşime geçtiği bireylerle uzun vadeli ve destekleyici ilişkiler kurabildiği hem de profesyonel ağlarını genişletebildiklerini işaret etmektedir.

Ankette katılımcıların istihdam, eğitim programları ve lisans üstü eğitim durumlarına dair sorulara da yer verilmiştir. Aşağıdaki grafikte katılımcıların programı tamamladıktan sonra eğitim/istihdam durumlarındaki değişim görülmektedir.

Lisans eğitiminin sonuna yaklaşan katılımcıların önemli bir kısmının program sonrasında kariyerlerinde bir sonraki adıma geçtikleri görülmektedir. Anket sonuçlarına göre, katılımcıların **%66'sı** program sonrasında istihdam edilmiş ya da lisansüstü veya başka eğitimlerine devam ederek gelişimlerini sürdürmüştür. Katılımcıların %34'ü tam zamanlı bir işe kabul alırken, %26'sı ücretli stajlara başlamış, %26'sı ise başka bir eğitim veya liderlik programına katılmıştır. Ayrıca %12'si yüksek lisans programlarına seçilmiştir. Bu çıktılar, programın katılımcıları profesyonel hayata hazırlamak üzere sunduğu çok yönlü desteklerle ilişkilendirilmektedir.

Katılımcıların %52'si program öncesinde herhangi bir gelire sahip değilken, **program sonrası gelir getiren bir role geçiş yapmıştır**. Anket sonuçlarına göre, program sonrasında gelir elde eden katılımcılar, **istihdam durumlarında yaşadıkları değişimin %40'ını doğrudan programa atfetmektedir**. Bu bulgu, programın genç istihdamına dair somut etkisini ortaya koymaktadır. Programın ana faaliyetinin yabancı dil eğitimi olduğu dikkate alındığında, bu oran yalnızca dil becerilerinin istihdam üzerindeki etkisini vurgulamakla kalmamakta; aynı zamanda İngilizce Fırsatım programının hedef odaklı, ancak kapsamlı tasarımının etkinliğinin de altını çizmektedir. Katılımcıların eğitim/istihdam durumuna dair veriler, programın onları üretken ve yapılandırılmış kariyer yollarına yönlendirmede, ölçülebilir bir etki yarattığını ortaya koymaktadır.

Açık uçlu soruların değerlendirilmesi

Katılımcıların düşüncelerini daha özgürce ifade edebilmelerine olanak sağlamak amacıyla, anket formuna kantitatif soruların yanı sıra açık uçlu bir soru da eklenmiştir. Bu soruyla, İngilizce Fırsat Programı'nın katılımcılar üzerindeki etkisine dair derinlemesine ve nitelikli bilgiler edinilmesi hedeflenmiştir. Açık uçlu sorularda verilen yanıtların, programın ana faaliyetleri ve hedeflerinin sonucu olarak ölçülen değişim alanlarının yanı sıra program faaliyetlerinin doğrudan hedefi olmayan özgüven, öz disiplin, öz değer ve bakış açılarının genişlemesi gibi başlıkları desteklediği görülmektedir.

- *Benim için her şey rüya gibiydi. Süreçte birçok zorlukla karşılaştım fakat programı bir gün bile aklımdan çıkarmayı düşünmedim. Evet, çok sağlam bir motivasyona sahip birisiydim ama İngilizce Fırsatım Programı sonrasında kendimi savaşçı gibi hissetmeye başladım. Bana neleri başarabileceğimi, kendi gücümün farkına varmamı gösterdi. O kadar güzel insanlar tanıdım ki... Bütün ekibe her şey için çok teşekkür ederim. İyi ki varsınız. :)*
- *Bu ailenin bir parçası olduğum için ve hayattaki yolculuğumda dönüşmeme, gelişmeme fırsat olduğunuz için çok teşekkür ederim. Belki bir İngilizce programı ne kadar fark yaratabilir ki diye düşünebilirsiniz, ancak konuşmaya çekinen, fikirlerini kendine saklayan bir öğretmen adayına şans vererek daha özgür konuşmasına, daha özgüvenli olmasına vesile oldunuz, programdan önceki ben ile şu anki ben arasında çok büyük bir fark var her açıdan"*
- *Bence bu programın İngilizce öğretmekten çok daha büyük bir etkisi var ve bu da topluluk bilinci ve özgüven. Her ne kadar İngilizce öğreniyor olsak da bunu kullanabilmek için sosyal becerilerimizin gelişmesi gerekmekte ve bu program benim konuşma özgüvenimin artmasında önemli rol oynadı.*
- *Buradan tanıştığım bir arkadaşımın Polonya'da yüksek lisansta tekrar bir araya geldik. İki haftada bir, arkadaş grubumuzla bir yere oturur, sohbet edip dertleşiriz. Burası sadece dil eğitimi için değil aynı zamanda network için de harika bir ortam yarattı*
- *Bana bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Uzun bir yolculuktan ama kariyerim ve kendim için çok etkili oldu.*

- *Bütün katkılarınız için çok teşekkür ederim. Soruları yanıtlarken aldığım tüm eğitimler ve beraberindeki etkinliklerin hayatımda çok önemli bir yeri olduğunu tekrardan hissettim. Sizlerle bu süreci geçirmek benim için çok keyifliydi. Sizleri tanıdığım ve bizim değerimize yeni değerler kattığınız için teşekkür ederim.*
- *Bu değerli ve eşitlikçi fırsat için minnettarım. Şevket Sabancı, Hayırlı Sabancı, Emine Sabancı Kamışlı, Ali Sabancı ve bu süreçte emeği geçen Esas Sosyal ekibindeki herkese içtenlikle çok teşekkür ediyorum. Benim için anlamlıydı, gerçek manada. Zihnimdeki o sınırı aştığımı ve daha farklı bakış açısı, özgüven kazandığımı düşünüyorum.*

iii. Etkinin Sayısallaştırılması ve SROI'nın Hesaplanması

Etki Değerlendirmesi çalışması kapsamında okumakta olduğunuz raporun ilk bölümünde detaylarına yer verilen proje paydaşlarında yaratılan değişime, Yatırımın Sosyal Getirisi (Social Return on Investment, SROI) yöntemi kullanılarak finansal bir değer biçilmiş ve projeye yapılan her 1 TL'lik yatırımın kaç TL değerinde sosyal değer yaratıldığı hesaplanmıştır.

Aşağıdaki tabloda programın faydalanıcılarında yaratılan değişime yönelik analizin temel kalemlerine yer verilmektedir:

Değişim Teorisi Sonuçları	Paydaş-kime soruldu?	Toplam Kişi Sayısı	Her bir Sonuç için Değişim (%)	Deadweight	Attribution	Toplam Değişim	Toplam Yaratılan Değer (TL)
İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni	Katılımcılar	204	42%	35%	62%	17%	2.865.059,233
Sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma	Katılımcılar	156	38%	40%	58%	13%	1.654.746,861
Bakış açılarının genişlemesi	Katılımcılar	133	26%	45%	56%	8%	885.335,9956
Profesyonel motivasyon	Katılımcılar	123	26%	41%	58%	9%	917.285,6083
Öz disiplin	Katılımcılar	140	29%	45%	54%	8%	1.018.027,04
Özgüven	Katılımcılar	143	32%		58%	11%	1.382.211,626
Öz saygı	Katılımcılar	143	31%	45%	57%	10%	1.212.581,92
İstihdam edilebilirlikte artış	Katılımcılar	160	33%	41%	55%	11%	1.371.173,57
Tam zamanlı	Katılımcılar	85			40%		9.212.788,997
Yarı zamanlı, freelance vb.	Katılımcılar	17			40%		936.893,7963
Ücretli stajyer	Katılımcılar	16			40%		515.291,588
FAYDALANICILARDA YARATILAN TOPLAM DEĞER (₺)							21.971.396,23

Yatırımın Sosyal Getirisi (Social Return on Investment, SROI)

Çalışmanın bu aşamasında, sosyal etki değerlendirme çalışması kapsamında hesaplanan değerlerin özetlenmesi amaçlanmaktadır. SROI değeri, yaratılan değer TL cinsinden miktarının, yapılan yatırım (TL) miktarına bölünmesi ile bulunur ve böylelikle 1 TL’lik yatırım başına ne kadar sosyal etki yaratıldığı hesaplanmış olur. Özetle SROI, yaratılan değer hesaplanan parasal değerinin yapılan yatırıma olan oranıdır. Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı kapsamında elde edilen toplam sosyal değer SROI metodolojisi ile **21.971.396 TL** olarak hesaplanmıştır.

2023–2024 dönemi itibarıyla programa yapılan toplam yatırım **3.330.095 TL** olarak hesaplanmıştır. Bu tutar; Berlitz iş birliğiyle sağlanan üç kur İngilizce eğitimi, gençlere yönelik düzenlenen ek eğitimler ve etkinlikler, Esas Holding bünyesinde projeye katkı sunan ekiplerin personel giderleri, gönüllülük esaslı çalışmaların finansal karşılığı ve iletişim faaliyetlerine yönelik harcamalar göz önüne alınarak hesaplanmıştır.

$$SROI = \frac{\text{Yaratılan değer (TL)}}{\text{Yapılan yatırım (TL)}}$$

Aşağıda, Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı’nın SROI değerine yer verilmektedir.

Yaratılan değer (TL)	21.971.396
Yapılan yatırım (TL)	3.330.095
SROI	6,6

D. Değerlendirme ve Öneriler

Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı Sosyal Etki Değerlendirmesi çalışması, Esas Sosyal tarafından yürütülen Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı’nın 2023-2024 döneminde yarattığı sosyal etkiyi, “Yatırımın Sosyal Getirisi” (Social Return on Investment- SROI) metodolojisini kullanarak ölçmeyi, çalışmanın bulguları ışığında yorumlar getirmeyi ve önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapılan değerlendirmeler sonrasında program katılımcısı gençler programın ana faydalanıcı grubu olarak belirlenmiştir. Program katılımcılarıyla gerçekleştirilen anket çalışması kapsamında, değişim teorisinde

belirlenen **öz saygı, özgüven, öz disiplin, profesyonel motivasyon, bakış açısının genişlemesi, İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni, istihdam edilebilirlikte artış, sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma** olmak üzere sekiz temel başlıktaki değişim incelenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, program katılımcısı gençler kendilerindeki en büyük değişim miktarının **%42 ile İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni** alanında olduğunu ifade etmişlerdir. Bu veri, programın ana faaliyeti olan İngilizce eğitiminin etkili bir sonuç yarattığını ve programın temel amacı olan daha az bilinen üniversitelerde eğitim gören katılımcıların İngilizce hakimiyetlerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır.

İngilizce hakimiyetinde yaşanan değişimin ardından ise **%38 ile sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma** ve **%33 ile istihdam edilebilirlikte artış** başlıkları yer almaktadır. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde programın, üniversite mezunlarının işe geçiş süreçlerinde yaşadığı en büyük sorunlardan biri olan İngilizce kullanım becerisinin güçlenmesini sağlama hedefine ulaştığını ve faydalanıcı kitlesini istihdama geçiş aşamasında sosyal ve profesyonel ağlarını geliştirdiğini, işe alımlarda işlerine yarayacak çeşitli becerilerle desteklediğini söylemek mümkündür. Program boyunca katılımcılara sunulan MS Office programları, Türkçe ve İngilizce mülakat pratikleri, CV hazırlama gibi eğitimler ve etkinliklerin katılımcıları desteklediği görülmektedir. Ayrıca, yine program boyunca devam eden alanında uzman kişilerle düzenlenen oturumlar ve kur sonu etkinlikleri de katılımcıların profesyonel ağlarını desteklemektedir.

İngilizce Fırsatım Programı'nın ortaya koyduğu derin sosyal etkinin arkasındaki en önemli etkenlerden biri, hedef kitlesinin ihtiyaçlarına doğrudan ve yüksek hassasiyetle yanıt verebilmesidir. Program, görece daha az bilinen üniversitelerde okuyan ve kimi zaman hem çevre ve toplum hem de kendileri tarafından "başarısız" olarak etiketlenebilen gençleri merkeze alarak bu gruba yönelik kapsayıcı, erişilebilir ve dönüştürücü bir yapı sunmuştur. Programın bütünsel tasarımıyla programın sunduğu değer, yalnızca dil öğrenimiyle sınırlı kalmamış; katılımcıların kişisel gelişimini de desteklemiştir. Katılımcıların kariyerlerini ilerletebilmeleri için gerekli donanımı kazanmalarını sağlayan yapı; onları yalnızca doğru hedefe doğru yönlendirmekle kalmamış ulaşabilecekleri hedeflere dair vizyonlarına katkıda bulunmuş ve bu hedeflere ulaşmaları için gerekli somut (özgeçmiş, niyet mektubu, İngilizce sertifikası vb. iş başvurusu, yüksek lisans vb. başvuruları için gerekebilecek belgeler) ve soyut (sosyal atılganlık, daha güçlü bir benlik algısı vb.) kaynaklarla desteklemiştir.

Katılımcılara sağlanan özgüven, öz saygı, aidiyet ve ifade becerisi gibi soyut kazanımlar, istihdamın sağladığı doğrudan gelir etkisiyle eşdeğer düzeyde bir sosyal değer yaratmıştır. Bu durum, programın yalnızca ana faaliyetleriyle hedeflenen sonuçlarda değil, aynı zamanda tasarımı ve yürütülme süreciyle, öngörülmeyen etki alanlarında da güçlü ve ölçülebilir fayda ürettiğini göstermektedir. Özellikle hedeflenmeyen çıktılarda gözlemlenen kayda değer değişim miktarı ve katılımcıların bu başlıklara verdiği önem, programın gelecek

dönemlerinde bu alanları göz önünde bulundurarak yapılacak değişikliklerin yaratılan etkiyi derinleştirme kapasitesine sahip olduğuna işaret etmektedir.

Özellikle nitel verilerden hareketle, bu dönüşümde, programın destekleyici ve erişilebilir yönetim yapısının belirleyici bir rol oynadığı düşünülmektedir. Odak gruplarda katılımcıların, yaşadıkları bireysel zorlukları ifade edebildikleri, ihtiyaçlarını rahatlıkla dile getirebildikleri ve bu ihtiyaçlara karşı çözüm geliştirilebildiği bir ortamda kendilerini değerli ve önemsenmiş hissettiği anlaşılmaktadır. Proje ekibiyle kurulan bu güven temelli etkileşim, genç yetişkin katılımcıların özne olarak tanınan, yetişkin bireyler olarak sürece katılmalarını mümkün kılmıştır. Esas Sosyal ekibinin gençlerle bire bir etkileşiminin ve bu etkileşimdeki yaklaşımın, programın aidiyet hissi yaratmasına da katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Programın, katılımcıları Esas Sosyal ekosistemine entegre etmekte başarılı olduğu değerlendirilmiştir. Bunun önemli göstergelerinden bir program katılımcılarının **%45**'inin mezun olduktan sonra **en az bir Esas Sosyal etkinliğine katıldıklarını** belirtmesidir. Buna dair en somut göstergelerden biri ise, katılımcıların **%46**'sının gelecek dönemlerde **programa buddy olarak dahil olmak istemesi** olmuştur. Bu bulgu, katılımcıların deneyimledikleri destek ve dayanışmayı paylaşma arzularının güçlü olduğunu ve programa yalnızca faydalanıcı olarak değil, aktif katkı sunan bireyler olarak bağlılık geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Bu durum, program katılımcılardaki topluma geri verme potansiyelini de göstermektedir.

Ayrıca, odak gruplarda yapılan paylaşımlarda, programda uygulanan konuşma temelli İngilizce müfredatın, katılımcıların, dili yalnızca öğrenilen bir yapı olarak değil, kendilerini ifade etmenin ve ilişki kurmanın bir aracı olarak deneyimlemesine olanak tanıdığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların, kendi yaşam hikâyeleri üzerinden paylaşım yaparak dili içselleştirmesinin kolaylaştığı düşünülmektedir.

Lisans eğitimlerinin sonuna yaklaşan katılımcıların önemli bir bölümü, program sonrasında profesyonel ya da akademik kariyerlerinde bir sonraki adıma geçmiştir. Anket sonuçlarına göre katılımcıların **%66**'sı **istihdam edilmiş ya da yüksek lisans veya çeşitli eğitim programlarıyla gelişimlerine** devam etmiştir. %34'ü tam zamanlı işe yerleşirken, %26'sı ücretli stajlara başlamış, %26'sı başka bir eğitim veya liderlik programına katılmış, %12'si ise yüksek lisansa kabul edilmiştir. Katılımcıların **%52**'si program öncesinde bir gelire sahip değilken, **program sonrasında gelir getirici bir role** geçmiştir. Bu katılımcılar, gelir durumlarında yaşadıkları bu değişimin **%40**'ını doğrudan programa atfetmiştir. Bu veriler, İngilizce Fırsatım programının dil eğitiminin ötesine geçen etkili ve bütüncül yapısının genç istihdamına olan katkısını açıkça ortaya koymaktadır.

Program çerçevesinde, Sosyal Etki Değerlendirme Çalışması kapsamında ele alınan 2023-2024 döneminde yaratılan değer (21.971.396 TL) ve programa aynı dönemde yapılan yatırım (3.330.095 TL) göz önüne

alındığında, projeye yatırılan **her 1 TL'lik yatırım için 6,6 TL değerinde sosyal değer** yaratıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

SROI oranları özellikle kurumun ve projenin paydaşları ile iletişim kurulabilmesi açısından son derece önemlidir. Yürütülen bir projenin etkisini, sadece gerçekleştirilen faaliyetler, etkinlikler ve erişim sayıları gibi çıktılar üzerinden anlatmak yerine, projede yaratılan değişimi, paydaşların gözünden ölçmeyi mümkün kılar. Projenin iletişimini paydaşların proje sayesinde yaşadığı değişim miktarı baz alınarak hesaplanmış olan SROI değeri üzerinden açıklamak, daha etkin bir yöntem olarak görülmektedir.

Dünya geneline baktığımızda, projelerde elde edilen SROI değerleri birbirinden oldukça farklılık gösterebilirken, projelerin SROI değerlerine göre birbirleri ile karşılaştırılmaları tavsiye edilmemektedir. Bunun yerine SROI analizlerinin, projeyi kendi içinde değerlendirebilmek, hedeflenen etkilere ulaşıp ulaşılmadığını, gelişimini takip edebilmek ve proje planlamasını istenilen doğrultuda düzenleyebilmek için gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Diğer yandan, SROI değerinin 1:1 oranında oluşu, projeye yatırılan her 1 TL'lik yatırımın 1 TL'lik sosyal değer yarattığı anlamına geldiği düşünüldüğünde, 1:1 oranının üzerinde elde edilen SROI oranlarının projenin başarısına işaret ettiği vurgulanmalıdır. Bu yaklaşımla, Hayırlı Sabancı Desteğiyle İngilizce Fırsatım Programı'na yapılan **her 1 TL'lik yatırımın 6,6 TL değerinde sosyal fayda yaratması**, projenin yaptığı yatırımın karşılığında daha fazla getiri yaratması nedeniyle olumlu bir sonuç olarak değerlendirilmelidir.

Tüm faydalananı grupları için incelenen ölçütlerdeki değişim oranları, "net değişim" hesaplandığında, yani **"deadweight"** ve **"attribution"** hesaplamaya dahil edildiğinde bir miktar düşmektedir. **Tüm etki alanlarında** yaşanan değişimin programa **atfedilme oranı %54 ve üzeridir**. Bu veri, katılımcıların bütün değişim alanlarında yaşadıkları değişim miktarının yarısından fazlasını, İngilizce Fırsatım Programı'na atfettiklerini göstermektedir. Program olmasaydı aynı etkinin yaşanma ihtimalini (*deadweight*) de görece düşük seviyelerde değerlendirmişlerdir. Özellikle, en yüksek **atfedilme oranının %62 ile İngilizce hakimiyeti ve konuşma özgüveni** başlığında gerçekleşmesi ve bu başlıktaki **deadweight oranının** en düşük oran olması ve **%35** olarak gerçekleşmesi programın ana faaliyetindeki başarısını ve hedef kitlesinin ihtiyacını karşılamada etkili olduğunun destekleyen önemli bir bulgudur. Katılımcıların %92'sinin İngilizce Fırsatım programı olmasaydı, program kapsamında aldıklarına benzer nitelikte üç kurluk bir İngilizce kursunun bütçesini karşılayamayacaklarını belirtmesi de deadweight oranını anlaşılır kılmaktadır.

E. EK-1: SROI Analizi Terimler Listesi

Terimler Listesi	
Paydaş	Paydaşlar, projeyi etkileyen ve projeden etkilenen kişi ve kurumlardır. Projenin oluşmasını sağlayan yani projeyi etkileyen ve projeden etkilenen tüm kişi ve kurumların belirlenmesiyle oluşturulur.
Faydalanıcı	Proje ile somut ve doğrudan bir değişim yaşayan paydaş grubudur.
Değişim Teorisi	Değişim teorisi, bir kuruluşun-ya da kuruluşun uyguladığı belirli bir proje/programın- amaçlarını ve değişimi nasıl yapmaya çalışacağını gösterir. Çalışma için yapılan etkinlikleri ve uzun vadeli hedefleri birbiriyle ilişkilendirerek daha iyi bir planlama ve değerlendirme yapmayı sağlar.
Girdi	Proje için yapılan tüm aynı ve nakdi yardımlardır. (Projeye toplam ne kadar yatırım yapıldı, proje kapsamında gönüllü emek veren var mı? vb.)
Sonuç	Sonuçlar, gerçekleşen projenin faydalanıcılar üzerinde yarattığı değişimdir. SROI, sonuç odaklı bir yaklaşımdır.
Deadweight	Müdahale/faaliyet olmadan meydana gelebilecek değişim miktarının bir tahminidir. Faaliyet gerçekleşmemiş olsaydı bile gerçekleşecek olan sonuç miktarının yüzdesel olarak ortaya konan bir ölçüsüdür.
Attribution	Yaratılan değer ne kadarlık payının projeye ait olduğunu ifade eder.